

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมทางเพศ และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของ นักศึกษาที่มีประสบการณ์เพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเรียงตามลำดับดังนี้

1. วัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

คำว่า “วัยรุ่น” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Adolescere” แปลว่า “วัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่” ซึ่งวัยรุ่นถือได้ว่าเป็นวัยที่เชื่อมต่อระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ เพราะเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้ต้องมีการปรับตัวตั้งแต่ด้านสรีระไปจนถึงสภาวะแวดล้อม และการดำรงชีวิต (จามรี ศรีรัตนบัลล์, 2543) โดยองค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความและกำหนดช่วงอายุของประชากรที่ถือว่าเป็น “วัยรุ่น” ไว้ว่า คือ ผู้ที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 10-19 ปี ซึ่งเป็นวัยแรกเริ่มแตกเนื้อหนุ่มสาว และเป็นวัยที่ทางกฎหมายถือว่า “เริ่มเป็นผู้ใหญ่”

นอกจากนี้ยังได้มีผู้ให้คำนิยามของคำว่าวัยรุ่นไว้อีกมาก เช่น

Roger (1972) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescence) หมายถึง การก้าวไปสู่วุฒิภาวะ (To grow into maturity) เป็นวัยที่ก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ความพร้อมทางด้านร่างกายที่เจริญเติบโตเต็มที่ถึงวุฒิภาวะสูงสุดพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่

เช่นเดียวกับ Hurlock (1973) ที่กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ เด็กจะพัฒนามาจากการพึ่งพิงผู้ใหญ่ ไปสู่ความเป็นอิสระอย่างเห็นได้ชัดในทุกด้าน และการที่เด็กจะมีความเจริญถึงวุฒิภาวะนั้นไม่ใช่เพียงแต่จะเจริญทางด้านร่างกายแต่เพียงอย่างเดียว แต่ทางจิตใจก็เติบโตไปด้วย นั่นคือ จะต้องมีการพัฒนาทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆ กัน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

นอกจากนี้การเข้าสู่วัยรุ่นของเพศชายและเพศหญิงยังเริ่มต้นไม่พร้อมกัน (Hurlock, 1973) โดยจะถือเกณฑ์การเข้าสู่วัยรุ่นจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย รูปร่าง และการเจริญด้านวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์ ซึ่งปกติแล้วเพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชายประมาณ 1 – 2 ปี ช่วงอายุของเพศหญิงจะอยู่ระหว่าง 13 – 15 ปี และเพศชายจะอยู่ระหว่าง 14 – 18 ปี

จากนิยามดังกล่าวผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ และเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา อย่างชัดเจน โดยเพศหญิงจะมีอายุอยู่ระหว่าง 13 – 15 ปี และเพศชายจะมีอายุอยู่ระหว่าง 14 – 18 ปี

1.2 พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการในทุกๆ ด้าน ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่แตกต่างไปจากวัยเด็กอย่างมากมาย ดังนั้นหากวัยรุ่นสามารถมีพัฒนาการในแต่ละด้านเป็นไป

ตามแบบแผนแล้ว บุคคลนั้นย่อมมีสุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งจะก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ได้อย่างสมบูรณ์ โดยพัฒนาการของวัยรุ่นนั้นสามารถแบ่งออกได้ 6 ด้านดังนี้

1.2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาการทางร่างกายเจริญเติบโตถึงขีดสมบูรณ์เพื่อทำหน้าที่อย่างเต็มที่ พัฒนาการภายนอกที่สังเกตเห็นเช่น ส่วนสูง น้ำหนัก ขนาดและสัดส่วนของร่างกาย เป็นต้น และพัฒนาการภายในร่างกาย เช่น การทำงานของต่อมใต้สมอง โครงกระดูกที่แข็งแรงขึ้น การมีประจำเดือนในเพศหญิง เป็นต้น การเจริญเติบโตทางร่างกายนี้มีช่วงหนึ่งซึ่งเป็นช่วงพัก แต่เมื่อผ่านช่วงนี้ไปแล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว การสะสมไขมันในร่างกายจะมีมากกว่าวัยเด็กโดยเฉพาะเด็กหญิง นอกจากนี้ระบบการเผาผลาญพลังงานในร่างกายจะทำงานได้เร็วและมากกว่าเดิม ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเจริญเติบโตเต็มที่ แต่กล้ามเนื้อยังสามารถพัฒนาจนถึงอายุ 30 ปี ประสาทสัมผัสยังมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย สมองมีน้ำหนักสูงสุด (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545 และ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530)

1.2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์

Roger (1972) ได้กล่าวถึงลักษณะอารมณ์ของวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรงเต็มไปด้วยความเชื่อมั่น ชอบสนุกสนาน แสดงความรู้สึกอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา อารมณ์ต่างๆจะเกิดขึ้นง่ายและเปลี่ยนแปลงไปได้ง่าย จะเห็นได้จากการที่วัยรุ่นมักแสดงถึงความชอบหรือไม่ชอบสิ่งต่างๆอย่างรุนแรงและรวดเร็ว มีความต้องการเป็นอิสระ ชอบพึ่งตนเอง มักขัดแย้งกับผู้ใหญ่และกฎระเบียบที่พ่อแม่วางไว้ นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องการตัดสินใจเองและการยอมรับจากผู้ใหญ่รวมทั้งเพื่อนในกลุ่ม และยังมีควมวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในรูปร่างของตนเองอีกด้วย ในวัยนี้จะเริ่มมีความรักและความต้องการทางเพศ ซึ่งทำให้วัยรุ่นเริ่มมีความสนใจต่อเพศตรงข้ามโดยเฉพาะช่วงวัยรุ่นตอนต้น นอกจากนี้อารมณ์รักในวัยรุ่นจะรุนแรงเมื่อผิดหวังในความรักก็จะมีอาการเกลียดได้อย่างมากมาย และเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะปรับตัว ดังนั้นวัยรุ่นจึงมักตกอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่ยั่วเย้าอารมณ์ได้ง่ายเพราะวัยรุ่นมีอารมณ์อ่อนไหว เชื่อง่าย หลงง่าย มีอารมณ์ไม่มั่นคง จึงมักเกิดปัญหายุ่งยากทางอารมณ์อยู่เสมอ (Hurlock, 1973)

1.2.3 พัฒนาการทางด้านสังคม

พัฒนาการทางด้านสังคมที่สำคัญของวัยรุ่นคือ วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการเป็นอิสระในการคบเพื่อน การเที่ยวเตร่ เมื่อวัยรุ่นรู้สึกขาดความเชื่อมั่นก็จะมีการชดเชยความรู้สึกนั้นด้วยการเข้าหาเพื่อน วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับเพื่อนโดยการจับเป็นกลุ่ม และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น กลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นจะไม่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้นแต่

จะมีเพื่อนต่างเพศด้วย ระยะนี้จึงเป็นการเริ่มต้นใช้ชีวิตในกลุ่มอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งลักษณะการเข้ากลุ่มของเด็กวัยรุ่นนั้น Adam (1994) ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. **แก๊ง (Gang)** คือกลุ่มที่ผู้ร่วมคิดจะมีแนวคิดเดียวกัน สมาชิกของแก๊งมักจะเป็นเพศเดียวกัน มีเจตคติที่เหมือนกัน สมาชิกในกลุ่มอาจจะมาจากบุคคลต่างฐานะหรือต่างวัยและโดยส่วนใหญ่จุดประสงค์ของการรวมแก๊งมักถูกมองในด้านลบและมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Anti – social Behavior) ซึ่งมักจะมีพฤติกรรมก่อความสงบสุขของผู้อื่น โดยเพศชายมีแนวโน้มของการเข้ากลุ่มมากกว่าเพศหญิง (Hurlock, 1973)
2. **การรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มย่อยหรือกลุ่มเพื่อนสนิท (Cliques)** กลุ่มเพื่อนสนิทของวัยรุ่นจะมีประมาณ 3 – 4 คน ซึ่งเป็นเพศเดียวกัน มีความสามารถและความสนใจคล้าย ๆ กัน โดยที่แต่ละคนจะมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน มีการถกเถียงกันบ้างเมื่อความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ซึ่งกลุ่มเพื่อนสนิทนี้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการแยกตัวออกจากกลุ่มใหญ่
3. **กลุ่มเพื่อนสนิทที่เกิดจากการรวมกลุ่มย่อย (Crowd)** อาจเกิดจากการพบเจอกันในงานปาร์ตี้หรืองานสังสรรค์ที่พบกันในกลุ่มใหญ่ โดยความสนใจของสมาชิกในกลุ่มอาจเหมือนหรือต่างกันได้ แต่อาจจะเกิดความพอใจคบหากันต่อไปและไม่จำเป็นต้องเป็นสนิทกับทุกคนในกลุ่ม แต่จะเป็นการเลือกเพื่อนที่ถูกใจมากๆ เป็นกลุ่มย่อยต่อไป
4. **การจับคู่กันหรือการเป็นเพื่อนคู่หู (Pal) หรือ (Chums)** คือเพื่อนสนิทที่สามารถบอกความลับของกันและกันได้ มีความไว้วางใจกันและกันมากที่สุด และสามารถพิสูจน์ให้เห็นความเป็นเพื่อนแท้ได้ จะมีเพียง 1 – 2 คนเท่านั้น โดยความสัมพันธ์ของบางคู่อาจคบกันยาวนานถึงวัยผู้ใหญ่ การเป็นคู่หูจะพัฒนามาจากกลุ่มเพื่อนสนิท

1.2.4 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

จากทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget, 1967 อ้างถึงใน พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2549) กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นจะเป็นวัยที่มีความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในขั้น Formal Operation ซึ่งมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล มีพัฒนาการขั้นสู่ระดับวุฒิภาวะสูงสุด คือเริ่มคิดเหมือนผู้ใหญ่ ดังนั้นวัยรุ่นจึงสามารถที่จะพิจารณากฎเกณฑ์ต่างๆ ทางสังคมได้ด้วยตนเอง เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ โดยที่วัยเด็ก เด็กจะยึดถือกฎเกณฑ์หรือค่านิยมตามผู้อื่น (Heteronomous) คือ บิดามารดา ครู อาจารย์ หรือผู้มีอิทธิพลเหนือกว่า เมื่อเด็กเติบโตขึ้นจนเข้าสู่วัยรุ่น เด็กจะเริ่มมีกฎเกณฑ์เป็นของตนเอง (Autonomous) ซึ่งการที่เด็กเริ่มมีความคิดเป็นของตนเองจะสามารถพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตนเอง โดยพัฒนาการทางสติปัญญาของวัยรุ่นจะมีพัฒนาการเป็นไปอย่างรวดเร็วมากและจะพัฒนาเจริญถึงขีดสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 16 ปี จากนั้นจะค่อยๆ ลดลงหลังจากอายุ 19 – 20 ปี

1.2.5 พัฒนาการทางด้านจริยธรรม

Kohlberg (1969 อ้างถึงในพรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2549) กล่าวถึง พัฒนาการทางจริยธรรมของวัยรุ่นไว้ว่า เป็นวัยที่มีระดับจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ซึ่งเป็นระดับที่มีการใช้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากำหนดความถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง โดยเริ่มจากการยอมรับของกลุ่มมาเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยสังคม การยอมรับของกลุ่มเป็นการพิจารณาว่า พฤติกรรมที่ถูกที่ควรนั้น ควรมาจากการยอมรับของกลุ่มหรือพรรคพวกเพื่อนพ้อง เช่น กลุ่มเพื่อน เป็นต้น สำหรับกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยสังคม เป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ ซึ่งอยู่กักระบบ ระเบียบ ประเพณีหรือวัฒนธรรม

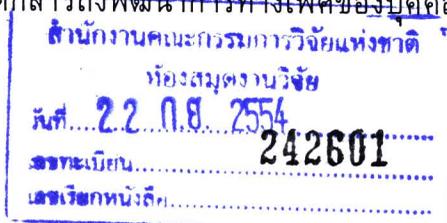
1.2.6 พัฒนาการทางด้านเพศ

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ร่างกายมีการเจริญเข้าสู่สุ่วติภาวะ รูปร่างเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง วัยรุ่นจะมีความวิตกกังวลและอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับร่างกายของตนเอง และเปรียบเทียบกับกลุ่มเพื่อน เริ่มมีความคิดเพื่อผ่นเกี่ยวกับเรื่องเพศ จึงอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความรู้สึกผิดโดยเฉพาะในวัยรุ่นหญิง กิจกรรมทางเพศมักไม่เกี่ยวกับการสัมผัสถูกเนื้อต้องตัว หรือมีเพศสัมพันธ์ แต่เป็นการพูดคุยโทรศัพท์ในกลุ่มเพื่อน

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลางและวัยรุ่นตอนปลาย พัฒนาการทางด้านร่างกายเข้าสู่สุ่วติภาวะอย่างสมบูรณ์ มีพลังทางเพศสูง เริ่มมีการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง พฤติกรรมทางเพศมักเกิดจากความอยากรอง และเป็นไปตามธรรมชาติ มีการนัดหมาย และสัมผัส กอดจูบ เริ่มแสดงพฤติกรรมทางเพศมากขึ้น เริ่มพัฒนาความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมทางเพศกับเพศตรงข้าม จนมีการคบหากันเป็นคนรัก และอาจจบลงด้วยการมีความสัมพันธ์ทางเพศ ในวัยรุ่นตอนปลาย พัฒนาการเพื่อสร้างสัมพันธภาพแบบคนรักและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอื่น ๆ นับเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อที่จะเรียนรู้กลยุทธ์และศิลปะในการเจรจาต่อรองเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ที่จะระงับยับยั้งชั่งใจ หรือกำหนดขอบเขตของสัมพันธภาพ และการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเพศ ทั้งโดยภาษาท่าทางและการใช้วาจา วัยรุ่นจะต้องเรียนรู้ว่าจะทำอย่างไรจึงจะหลีกเลี่ยงไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์และความต้องการทางเพศ

ในหลายสังคมพบว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อเพศชายและเพศหญิง วัยรุ่นชายมักได้รับการยอมรับในเรื่องการทดลองหาประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศหรือเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส แต่สังคมและครอบครัวยังคงเข้มงวดเกี่ยวกับวัยรุ่นหญิง โดยคาดหวังให้วัยรุ่นหญิงต้องรักนวลสงวนตัว และให้คงความบริสุทธิ์ของพรหมจรรย์ไว้ ในปัจจุบันแม้ว่าสังคมจะเริ่มเปลี่ยนไปในลักษณะเสรีนิยมมากขึ้น แต่การเลือกปฏิบัติเหล่านี้ยังคงมีอยู่ (จิตติมา ยินดี, 2550)

จากพัฒนาการทางเพศของวัยรุ่นในช่วงต้นที่กล่าวมาแล้วนั้นพบว่าใกล้เคียงกับแนวคิดของ มานพ คณะโต (2541) ที่ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางเพศของบุคคลว่ามีการเปลี่ยนแปลง

ตลอดอายุขัยตั้งแต่เกิดจนตาย โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางชีววิทยา จิตวิทยา และสังคม ตามช่วงอายุขัยดังนี้

1. วัยเด็ก (childhood) อายุต่ำกว่า 12 ปี

ช่วงอายุ 0 – 1 ปี การสัมผัสและการเอาใจใส่ดูแลจากผู้เลี้ยงดูมีความสำคัญ พฤติกรรมของเด็กจะได้รับอิทธิพลจากฮอร์โมน ปัจจัยทางจิตวิทยา และสังคมซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเอกลักษณ์ของความเป็นชายและหญิงของเด็ก เด็กชายจะมีการแข็งตัวของอวัยวะเพศ ส่วนเด็กหญิงจะมีการหลั่งสารออกทางช่องคลอดได้ในบางครั้ง

เมื่อเด็กอายุประมาณ 2 ปี เด็กจะเริ่มสามารถแยกเพศหญิงและเพศชาย ตามลักษณะทางรูปพรรณสัณฐานได้บ้าง เริ่มรู้ว่าตนเองเป็นชายหรือเป็นหญิง และมีอวัยวะเพศต่างกัน

ในช่วงอายุก่อนวัยเรียน (Preschool) อายุ 3 – 6 ปี เด็กร้อยละ 50 จะสามารถบอกเพศตนเองได้แน่นอน เด็กจะติดและหลงรักบิดามารดาที่มีเพศตรงข้ามกับตนเองและจะสิ้นสุดด้วยการเลียนแบบเอกลักษณ์ (identity) บิดาหรือมารดาที่มีเพศเดียวกันกับตน เด็กเริ่มรู้จักการสำรวจอวัยวะเพศต่าง ๆ ของตนเองและของผู้อื่น บางรายมีการเล่นอวัยวะเพศถึงขั้นมีความสำเร็จ ความใคร่ด้วยตนเอง (masturbation) เด็กมักมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น หนูเกิดมาจากอะไร เป็นต้น ซึ่งความอยากรู้อยากเห็นดังกล่าวจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อเด็กเข้าโรงเรียน ความสับสนในบทบาทความเป็นหญิงชาย (gender identity) ซึ่งแสดงออกทางการแต่งกาย การเล่น และท่าทางอาจเริ่มพบได้ตั้งแต่ในช่วงนี้ โดยเด็กจะได้รับอิทธิพลจากท่าทีการเลี้ยงดูของบิดามารดา สิ่งแวดล้อมและภาษาที่ใช้สื่อสารกับเด็ก

อายุ 7 ปี เด็กจะเล่นแยกพวกกันระหว่างเพศหญิง และเพศชาย พออายุ 9 – 12 ปี เด็กจะเริ่มห่างจากบิดามารดาไปสนใจครูและเพื่อนมากขึ้น เด็กจะมีเพื่อนสนิทเป็นเพศเดียวกัน

2. วัยรุ่น (Adolescence) อายุ 12 – 20 ปี

ในเด็กหญิงเป็นช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นอย่างมาก เด็กหญิงจะเริ่มมีหน้าอกโตขึ้น สะโพกผาย เมื่ออายุ 10 – 11 ปี จะมีขนบริเวณอวัยวะเพศ (public hair) อายุ 11 – 13 ปี เริ่มมีประจำเดือน ส่วนเด็กชายจะมีขนาดของลูกอัณฑะโตขึ้น มี public hair อายุ 12 – 16 ปี จะเริ่มมีการหลั่งของน้ำอสุจิ (ejaculation) และในช่วง 13 - 17 ปี มีขนาดของอวัยวะเพศชาย (penis) ใหญ่ขึ้น

การเปลี่ยนแปลงนี้จะส่งผลต่อสภาวะความสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้วัยรุ่นไม่ค่อยน่ารัก ดูแก่งก้างขี้ดขี้ตา นอกจากนี้ยังมีภาวะที่ขัดแย้งกับตนเอง โดยเด็กบางคนรู้สึกขัดแย้งทางจิตใจเป็นอย่างมาก เมื่อมีการฝันเปียก สำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง และการมีประจำเดือน อาการจะรุนแรงมากขึ้นกับความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกปลูกฝังมาก่อน

3. วัยผู้ใหญ่ (Adulthood) อายุ 20 – 60 ปี

อายุ 20 – 40 ปี เป็นช่วงที่มีการคบเพื่อนต่างเพศ สร้างครอบครัว สร้างฐานะ ปัญหาที่พบได้บ่อยในช่วงนี้คือความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด และหมกมุ่นอยู่กับการปฏิบัติทางเพศ (Sexual performance)

อายุ 40 – 60 ปี ร่างกายเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ถดถอยลงเนื่องจากระดับของฮอร์โมนลดต่ำลง ในหญิงจะพบความเสื่อมของเนื้อเยื่อที่ขึ้นกับฮอร์โมนเพศหญิง คือฮอร์โมนเอสโตรเจน (estrogen) ได้แก่ เต้านม ช่องคลอด สารหลังจากช่องคลอดน้อยลง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีเพศสัมพันธ์ ระยะถึงจุดสุดยอด (orgasmic phase) สั้นลง มีความเจ็บปวดเนื่องจากการหดตัวของมดลูก อารมณ์หงุดหงิดฉุนเฉียวง่าย ส่วนเพศชายภาวะการแข็งตัวของอวัยวะเพศไม่เต็มที่เหมือนเดิม ช่วงเวลาที่กระตุ้นยาวขึ้น อวัยวะเพศหดตัวเร็วทำให้ดูเหมือนว่าสมรรถภาพทางเพศลดลง

4. วัยชรา (Elderly) อายุ 60 ปีขึ้นไป

วัยนี้มีความเสื่อมของเนื้อเยื่อที่เกี่ยวข้องกับฮอร์โมนเพศหญิงและฮอร์โมนเพศชาย ความถี่ของกิจกรรมทางเพศลดลงถึงแม้ความต้องการยังเหมือนเดิม สมรรถภาพทางเพศมักสัมพันธ์กับสภาพความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ และคู่อุปถัมภ์

ปัญหาทางเพศที่อาจพบในช่วงวัยนี้มักเกิดจากความบกพร่องในการสื่อความหมายต่อกัน ความเบื่อหน่าย ซ้ำซากจำเจ นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นที่พบร่วม เช่นปัญหาด้านอาชีพ ความเจ็บป่วยทางกาย ภาวะน้ำหนักเกิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตเพศของทั้งชายและหญิง โดยทั่วไปความสนใจและกิจกรรมทางเพศยังคงมีเหมือนเดิม แต่ความถี่ลดลงโดยเฉพาะอายุ 45 - 55 ปีขึ้นไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ

2.1 พฤติกรรมทางเพศ

Kirkendall (1965, อ้างถึงใน เกศราภรณ์ มีมงคล, 2551) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศว่าเป็นสัญชาตญาณ (Sexual instinct) อย่างหนึ่งตามธรรมชาติของมนุษย์ เพราะมนุษย์เกิดมาพร้อมด้วยเพศ ความสุข ความสำเร็จของมนุษย์ และสมาชิกในครอบครัวพึงจะได้รับขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปรับตัวทางเพศและการแสดงบทบาททางเพศที่ถูกต้อง รวมทั้งขึ้นอยู่กับความสามารถในการดำรงชีวิตตามความเหมาะสมของลักษณะทางเพศของมนุษย์ โดยเรื่องเพศจะมีบทบาทที่สำคัญต่อมนุษย์ดังนี้

1. เรื่องเพศเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้คนเรามีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จและสามารถกระทำหรือแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้เพื่อให้บรรลุตามที่ตั้งใจไว้

2. เรื่องเพศเป็นแรงกระตุ้นหรือเครื่องเร้าใจที่ทำให้เพศชายหรือเพศหญิงมีความสนใจซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้ประกอบกิจการต่างๆเป็นไปด้วยความราบรื่น
3. เรื่องเพศเป็นสิ่งที่สามารถกำหนดบทบาท กิริยาท่าทาง ลักษณะการดำเนินชีวิตของคนเราอย่างเห็นได้ชัด นอกเหนือไปจากความสามารถที่เพียงแต่จะแบ่งมนุษย์ออกเป็นเพศชายและหญิงให้แตกต่างกันเท่านั้น แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าเพศใดจะยิ่งหย่อนไปกว่ากัน
4. เรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติที่แฝงอยู่ในร่างกายและจิตใจของคนเราอย่างลึกซึ้งและถาวร ซึ่งจะแสดงบทบาทที่สำคัญและเห็นได้ในชีวิตรักและการครองเรือน
5. เรื่องเพศเป็นเรื่องที่สามารถดลบันดาลให้ชีวิตมีความต่อเนื่องกันจากช่วงหนึ่งไปยังอีกช่วงหนึ่งโดยกระบวนการสืบพันธุ์ ซึ่งความต่อเนื่องนี้จะช่วยให้ลักษณะชีวิตหลายสิ่งหลายอย่างของพ่อแม่ถ่ายทอดไปสู่ลูก

นอกจากนี้ Abramson (1983, อ้างถึงใน เกศราภรณ์ มีมงคล, 2551) ได้กล่าวถึงการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของสังคม ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษให้บุคคลรุ่นหลังได้รับรู้ โดยทฤษฎีระบบเพศดังกล่าวแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. มาตรฐานของบิดามารดา (Parental Standard) ได้แก่ บิดา มารดา มีบทบาทสร้างมาตรฐานค่านิยมให้ลูกได้รับรู้และยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ เช่น สั่งสอนว่าเรียนให้จบแล้วจึงมีแฟน ผู้ชายต้องมีความเป็นสุภาพบุรุษ อย่าซิงสุกก่อนห้าม เป็นต้น
2. บรรทัดฐานทางสังคม (Social norms) สังคมเป็นผู้กำหนดบรรทัดฐาน มิได้อยู่ที่บิดามารดา เพียงอย่างเดียว และเมื่อโตขึ้นบุคคลจะได้เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน เช่น การรู้จักระวังตัวจากการถูกผู้ชายหลอกในเรื่องของความรักหรือเรียนรู้ได้จากสื่อมวลชน เช่น การล่อลวงเด็กผู้หญิงไปขายบริการทางเพศ และวัฒนธรรมก็ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ เช่น การแสดงความรักต่อกันในที่สาธารณะเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำเนื่องจากเป็นวัฒนธรรมของชาวตะวันตกไม่ใช่วัฒนธรรมของคนไทย
3. วุฒิภาวะ (Maturation) คือกระบวนการในการพัฒนาคนทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปสู่การมีวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ เช่นในวัยรุ่นตอนต้น เพศหญิงจะมีวุฒิภาวะเร็วกว่าเพศชายในวัยเดียวกันทุกด้าน ถ้าบิดามารดาไม่เข้าใจจะทำให้เกิดการเปรียบเทียบว่าลูกชายมีพัฒนาการที่ไม่ดีเหมือนเด็กผู้หญิง ซึ่งอาจทำให้เกิดภาวะน้อยใจในวัยรุ่นชายได้ เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลางจะมีความต้องการทางเพศรุนแรงมาก แต่เนื่องจากวัยรุ่นมีพัฒนาการทางปัญญาอย่างรวดเร็วจึงช่วยให้รู้จักปรับบุคลิกภาพให้มีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้

4. ประสบการณ์ทางเพศในอดีต (Previous Sexual) ซึ่งสะสมอยู่ในการรับรู้อบรมสั่งสอนให้แต่ละสังคมตลอดมา เช่นในสังคมไทยผู้หญิงถูกสอนให้รักษานวลสงวนตัว และไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส การตั้งครรรภ์ก่อนสมรสเป็นเรื่องน่าเสื่อมเสียของครอบครัว เป็นต้น ซึ่งการที่วัยรุ่นหรือบุคคลไม่ปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนก็จะไม่ได้รับการยอมรับในสังคม

สำหรับพฤติกรรมทางเพศ (Sexual behavior) ตามแนวคิดของนักจิตวิทยานั้นไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้แต่เป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่พร้อมจะแสดงออกเมื่อร่างกายถึงวุฒิภาวะ เพราะฉะนั้นมนุษย์จึงแสดงออกเรื่องเพศตลอดเวลาทั้งที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัว โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศเป็นตัวควบคุม นอกจากนี้มนุษย์ยังมีแนวโน้มในการตอบสนองอารมณ์ทางเพศได้ง่ายถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นความต้องการทางเพศ เช่น บรรยากาศ สถานเริงรมย์ต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นผู้หญิงหลายคนต้องเสียความบริสุทธิ์เนื่องจากทนแรงขับทางเพศอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่จูงใจไม่ได้ (ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์, 2524 อ้างถึงใน เกศราภรณ์ มีมงคล, 2551)

2.2 รูปแบบพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทย

จากการศึกษารูปแบบพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทย ผู้วิจัยพบว่า มีผู้แบ่งรูปแบบพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทยได้ในหลายรูปแบบ โดย Reiss (1960, อ้างถึงใน เกศราภรณ์ มีมงคล, 2551) ได้กล่าวไว้ว่ารูปแบบพฤติกรรมทางเพศพื้นฐานมีอยู่ 2 ลักษณะคือ

1. มีศูนย์กลางที่ร่างกาย (body - centered) คือการมีพฤติกรรมทางเพศที่เน้นในแง่ของด้านร่างกายเป็นการกระทำ โดยไม่คำนึงถึงบุคคลที่เข้าไปมีกิจกรรมทางเพศด้วย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่มีอารมณ์ความผูกพัน (Unaffectionate sexual behavior) เข้ามาเกี่ยวข้อง
2. มีศูนย์กลางที่ตัวบุคคล (person - centered) คือ การมีพฤติกรรมทางเพศโดยเน้นที่ตัวบุคคลเป็นพิเศษ บุคคลรู้ว่าการกระทำเช่นนี้เกิดขึ้นในลักษณะของการสานความสัมพันธ์และความรักต่อกัน และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ด้วยนั้นเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อตนทุกด้าน เป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่เอาอารมณ์ความผูกพันเข้ามาเกี่ยวข้อง (Affectionate sexual behavior)

จากรูปแบบพฤติกรรมทางเพศดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าหากบุคคลยึดถือมาตรฐานทางเพศแบบมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส หากบุคคลมีความรักต่อกันก็จะมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์แบบเน้นศูนย์กลางที่ตัวบุคคล แต่หากบุคคลยึดมาตรฐานทางเพศเป็นแค่ความสนุกชั่วคราวคืน สามารถมีเพศสัมพันธ์ต่อกันโดยปราศจากการมีความรักหรือความผูกพันลึกซึ้ง บุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มจะมีเพศสัมพันธ์แบบเน้นศูนย์กลางที่ร่างกาย ดังนั้นจากการศึกษาวิจัยของผู้วิจัยในเรื่องนี้ จึงถือได้ว่าเป็นการมีความสัมพันธ์แบบมีศูนย์กลางที่ร่างกาย

นอกจากรูปแบบพฤติกรรมทางเพศดังกล่าวข้างต้น นพ.สุกมล วิภาวีพลกุล (2548, อ้างถึงใน ธรรมนูญฯ คงคาหลวง, 2548) ยังได้กล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศเพิ่มเติมไว้ว่า พฤติกรรมทางเพศหรือกิจกรรมทางเพศ (Sexual Activity) คือกิจกรรมใดๆที่นำไปสู่ความสำเร็จความใคร่ได้ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นสองส่วนคือ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (Masturbation) และ เพศสัมพันธ์ (Sexual Relationship)

1. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (Masturbation)

ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมทางเพศที่เหมาะสมที่สุดสำหรับวัยรุ่นและคนโสด หรือกรณีผู้ที่มีคู่สมรสแล้ว เวลาที่คู่มิได้อยู่ หรืออยู่แต่ไม่พร้อมจะมีเพศสัมพันธ์ด้วยก็เหมาะสมสำหรับวิธีนี้

2. เพศสัมพันธ์ (Sexual Relationship)

หมายถึง การมีกิจกรรมทางเพศกับคู่นอน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

(1) เพศสัมพันธ์ภายนอก (Sexual Outercourse)

หมายถึง เพศสัมพันธ์ที่ไม่มีการสอดใส่อวัยวะเพศชายเข้าไปในช่องคลอด ช่องปากหรือช่องทวารหนัก จึงทำให้ไม่เกิดการตั้งครรภ์หรือติดเชื้อ

(2) ร่วมเพศ (Sexual Intercourse)

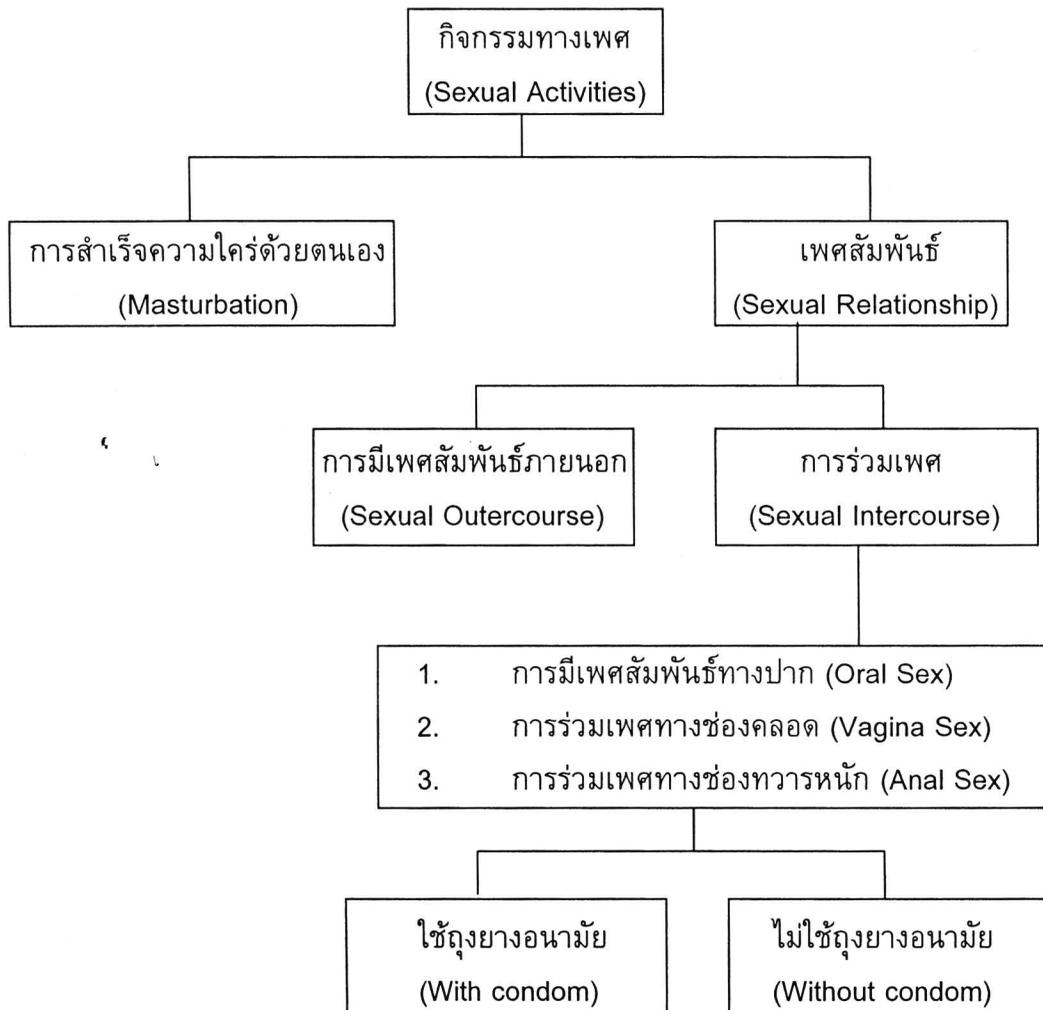
หมายถึง เพศสัมพันธ์ที่มีการสอดใส่อวัยวะเพศชายเข้าไปในช่องคลอด ช่องปาก หรือทวารหนัก มีการสัมผัสกับน้ำหรือสารคัดหลั่ง การเสียดสีทำให้มีการฉีกขาดหรือรอยถลอกที่บริเวณผิวหนังอวัยวะเพศ ซึ่งเกิดขึ้นได้ง่าย หากร่วมเพศโดยน้ำหล่อลื่นช่องคลอดไม่เพียงพอหรือร่วมเพศรุนแรง การฉีกขาดหรือถลอกเหล่านี้จะเป็นทางเข้าของเชื้อ HIV โดยติดจากน้ำอสุจิหรือน้ำหล่อลื่นช่องคลอดของคู่นอน โดยการร่วมเพศ (Sexual Intercourse) สามารถกระทำได้ 3 ช่องทางคือ

(1) การมีเพศสัมพันธ์ทางปาก (Oral Sex) คือการใช้ปากกระตุ้นอวัยวะเพศของอีกฝ่ายหนึ่ง

(2) การร่วมเพศทางช่องคลอด (Vagina Sex) สามารถทำให้เกิดการตั้งครรภ์ได้

(3) การร่วมเพศทางช่องทวารหนัก (Anal Sex) ไม่ทำให้ตั้งครรภ์ แต่มีโอกาสดูดเชื้อ HIV สูงที่สุด

ซึ่งแนวคิดของรูปแบบพฤติกรรมทางเพศดังกล่าว สามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 รูปแบบกิจกรรมทางเพศ

(สุกมล วิชาวิพลกุล, 2548 อ้างถึงใน ณัฐนันท์ คงคาหลวง, 2548)

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศ

ได้มีผู้วิจัยหลายท่านกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไว้มากมาย ดังเช่น ประสาท อิศรบริดา (2523, อ้างถึงใน เกศราภรณ์ มีมงคล, 2551) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายและหญิงดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางฮอร์โมนในร่างกาย

ถ้าต่อมไร้ท่อทำงานผิดปกติหรือไม่มีประสิทธิภาพก็จะมีผลทำให้พัฒนาการทางเพศดำเนินไปอย่างล่าช้า โดยเฉพาะถ้าต่อมเพศ ต่อมใต้สมองและต่อมไทรอยด์มีความบกพร่องก็มีผลโดยตรงต่อการมีบทบาททางเพศ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มีการเติบโต

เชื่อว่าจะมีการพัฒนาความสนใจในเพศตรงข้ามเข้าไปด้วย นั่นแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงระดับฮอร์โมนในร่างกายจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เด็กวัยรุ่นเริ่มมีความสนใจในเพศตรงข้ามและเกิดอารมณ์รักที่จะอยู่ใกล้ชิดหรือพูดคุยด้วย ซึ่งทำให้เด็กเข้าสู่การบรรลุนิติภาวะทางเพศโดยธรรมชาติ

2. อิทธิพลของการบรรลุนิติภาวะทางเพศ

วุฒิภาวะทางเพศจะเป็นตัวเร่งให้วัยรุ่นเกิดความสนใจเพศตรงข้าม เด็กที่เข้าสู่การมีวุฒิภาวะทางเพศเร็วกว่าย่อมมีเพศสัมพันธ์ก่อนผู้ที่เข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศช้า โดย Wager (1980, อ้างถึงในประไพพรรณ ภูมิวิศิสาร, 2530) พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างอายุของการเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นและพฤติกรรมการเริ่มนัดพบกับเพศตรงข้าม คือ พวกเด็กที่เข้าสู่วัยรุ่นแล้วจะมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจในเพศตรงข้ามเร็ว

3. อิทธิพลทางสังคม

ถึงแม้ว่าในสังคมไทยจะยอมรับถึงความเท่าเทียมกันมากขึ้นจากเดิมแล้วก็ตาม แต่ในปัจจุบันสังคมยังคงเปิดโอกาสในการให้ผู้ชายสามารถแสวงหาประสบการณ์ทางเพศได้อย่างอิสระในขณะที่ผู้หญิงถูกจำกัดสิทธิโดยสังคมไม่เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ทางเพศได้เท่าเทียมชาย แม้แต่การพูดคุยในเรื่องเพศก็ถือเป็นสิ่งที่ไม่สมควรสำหรับเพศหญิง ทำให้เพศหญิงขาดทักษะและความมั่นใจต่อการปฏิเสธหรือการต่อรองความสัมพันธ์กับผู้ชายอันจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส และจะนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา ทำแท้ง หรือเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อสังคมในภายหลัง

4. สื่อสารมวลชน

อิทธิพลของสื่อและวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่ปรากฏในรูปสื่อต่างๆ ทำให้บทบาทและพฤติกรรมของเพศชายและหญิงเปลี่ยนไป โดยจะมีการเน้นที่การแสวงหาความพอใจให้ตัวเองมากกว่า เช่น ผู้ชายปัจจุบันจะแสดงออกทางเพศโดยไม่พยายามสร้างความผูกพันด้านอารมณ์กับผู้หญิงคนใดคนหนึ่ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของชายยุคใหม่ ในขณะที่สื่อต่างๆ ในปัจจุบันได้พยายามหล่อหลอมให้ผู้หญิงเน้นความสวยงาม ความเย้ายวนทางเพศ และความเป็นตัวของตัวเองในเรื่องเพศตลอดจนการให้ค่านิยมเรื่องเพศว่าเป็นความพอใจส่วนบุคคลซึ่งแนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมากที่สุด เพราะวัยรุ่นเป็นช่วงวัยของการเลือกสรรพฤติกรรมและบทบาททางเพศการสร้างนิยมและความคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศโดยผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ และภาพยนตร์ จึงมีอิทธิพลโดยตรงต่อการพัฒนาลักษณะเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยเฉพาะการสื่อสาร มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศทั้งในเพศหญิงและเพศชายในกลุ่มของวัยรุ่นที่เน้นความสุขและความพอใจทางเพศเฉพาะตนเพิ่มมากขึ้น

5. โอกาสในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

เด็กที่มีเพื่อนต่างเพศมากอย่างเพียงพอมีโอกาสดีกว่าเด็กที่มีเพื่อนต่างเพศไม่กี่คนหรือเด็กที่ได้รับการสนับสนุนและได้รับข้อเสนอแนะที่ดีจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ย่อมมีโอกาสในการเรียนรู้ที่จะปรับตัวและแก้ปัญหาต่างๆเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามได้ดีกว่า และหากเด็กได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน เช่น เล่นกีฬา เข้าค่าย จะทำให้เด็กได้มีโอกาสสนทนาเรียนรู้เกี่ยวกับเพื่อนต่างเพศได้ดีกว่าเด็กที่ไม่มีโอกาสได้คบเพื่อนต่างเพศ

เช่นเดียวกับกับ Brooks – Gunn และ Furstenberth (1989, อ้างถึงในเกษตรภรณ์ มีมงคล, 2551) ได้แบ่งปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นแตกต่างกันดังนี้

1. ปัจจัยด้านชีวภาพ ใกล้เคียงกันกับปัจจัยข้างต้น คือพฤติกรรมทางเพศได้รับอิทธิพลโดยตรงจากฮอร์โมนเพศ โดยเด็กวัยรุ่นที่เข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศเร็ว มีแนวโน้มจะเป็นอิสระจากบิดามารดา มีการนัดหมายกับเพศตรงข้ามก่อนวัยรุ่นที่เข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศช้า
2. ปัจจัยทางด้านครอบครัว ได้แก่ ค่านิยมในเรื่องเพศของบิดามารดา ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาในเรื่องเพศ ล้วนมีอิทธิพลต่อการเริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่เร็วหรือช้าของวัยรุ่น
3. อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน โดยเฉพาะบรรทัดฐานในเรื่องเพศของกลุ่มเพื่อน จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก
4. ปัจจัยทางการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่มีผลการเรียนไม่ดีและมีระดับการศึกษาต่ำ จะมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่าวัยรุ่นที่ยังคงศึกษาอยู่ ซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี
5. ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมการศึกษา ตลอดจนการบริการของรัฐและสังคมที่จัดให้แก่วัยรุ่นในการมีโอกาสเรียนรู้เรื่องเพศ ก็มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่แตกต่างกัน

นอกเหนือจากสาเหตุดังกล่าวแล้ว สมประสงค์ พระสุจันทร์ทิพย์ และ อัญชลี ปิยะदानนท์ (2544) ได้ทำการศึกษาภาคสนามเพื่อหาสาเหตุของการขายบริการทางเพศของนักเรียนนักศึกษาในสังคมไทยพบว่า มีสาเหตุที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ความจำเป็นด้านฐานะ

จากการสำรวจพบว่า นักศึกษาในกลุ่มนี้จะมาจากต่างจังหวัดซึ่งมักมีปัญหาเรื่องเงินค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยเริ่มต้นจากกลุ่มเล็กๆ ทยอยมาเป็นกลุ่มใหญ่ และใช้ช่วงเวลาในวันหยุดออกหาลูกค้าตามย่านต่างๆ โดยยอดรวมต้องทำให้ได้อยู่ในราว 6,000 บาทต่อเดือน

2. หลงไหลในวัตถุนิยม

ในกลุ่มนี้พบว่าเพื่อนและสภาพแวดล้อมล้วนส่งผลก่อให้เกิดแรงกดดันพยายามที่จะซื้อให้ได้ใกล้เคียงกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด โดยจุดเริ่มต้นคือการกู้ยืมเงินเพื่อนคนสนิท และจะนำไปสู่การตัดสินใจเริ่มต้นเมื่อเงินขาดมือและถูกเพื่อนทวงถามโดยที่ทางบ้านไม่สามารถให้การสนับสนุนได้

3. กลุ่มที่รู้สึกว่าคุณค่าตัวเองต่ำด้อยอยู่แล้ว

การขาดการยอมรับจากเพื่อนและสังคมรอบข้างที่อยู่ในระดับสูงกว่าเนื่องจากความแตกต่างด้านฐานะและรายได้ ทำให้คนกลุ่มนี้มองหาคู่ประกอบด้านอื่นเข้ามาชดเชย เช่น การถูกยอมรับจากเพศตรงข้าม ในหลายกรณีมักจะได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้เมื่อขาดการเอาใจใส่จากฝ่ายตรงข้ามมักจะมีความคิดออกมาในทำนองว่าไหนๆก็ไม่ดีแล้ว ถ้าจะขายตัวเพิ่มก็คงไม่ได้แล้วร้ายมากขึ้นไปกว่าเดิม

4. มีลักษณะต่อต้านกฎเกณฑ์ทางสังคม

จากการศึกษาพบว่า เกิดจากการที่ครอบครัวถูกกดดันมาจากสภาพแวดล้อมจนทำให้ขาดกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตแบบพ่อแม่ลูกทั่วไป เช่น มีพ่อแม่เป็นกลุ่มต่อต้านสังคม อันธพาล หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพนันและยาเสพติด กลุ่มนี้จะเลือกปฏิบัติเพื่อสะท้อนความสนใจในตนเอง เพื่อเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มสังคมเพศตรงข้าม ส่วนมากมักพบว่า พ่อมีภรรยาบ่อย แม่คบชู้จึงเกิดเป็นภาพตัวอย่างให้กับคนกลุ่มนี้

5. สูญเสียความมั่นใจในตนเอง

จากการสำรวจภาคสนาม พบว่ากลุ่มนี้มีจุดเริ่มต้นด้วยความไม่ตั้งใจแต่เกิดจากผลต่อเนื่องหลังจากมีอาการออกหัด และถูกทอดทิ้ง จึงเริ่มเข้าร่วมกลุ่มกับพวกที่ออกเที่ยวกลางคืน โดยมากมักจะเริ่มเสียตัวจากอาการวงเหล้า หรือกลุ่มเสพยา จากนั้นจะออกมาในรูปแบบของเลเยตามเลเย เกิดค่านิยมเรื่องการสลัดคู่ สลับกลุ่ม เพื่อแสวงหาความตื่นเต้นทดแทนอาการบาดเจ็บทางจิตใจ ข้อมูลอีกด้านหนึ่งที่พบคือเพื่อนในกลุ่มมักจะเป็นกลุ่มมั่วสุมด้านนี้มาก่อนแล้ว ซึ่งหลังจากนี้จะพบว่า จะกำหนดค่าตัวหรือข้อแลกเปลี่ยนขึ้นมาเมื่อมีการออกเที่ยวตอนกลางคืนทุกครั้ง สาเหตุนี้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นกว่า 90% ตัดสินใจขายตัวอย่างเป็นระบบในเวลาต่อมา

6. ผลของการเสพยา

จากการศึกษาจะพบสาเหตุในลักษณะดังกล่าวมากทั้งในกรุงเทพฯ และตามต่างจังหวัด โดยจะมียาเสพติด 3 ชนิดที่เป็นที่นิยมในการนำมาใช้เสพ คือ ยาอี ยาเค และยาบ้า เนื่องจากยาบางชนิดมีราคาแพงและหายากทำให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อหารค่าใช้จ่ายในการซื้อเสพ โดยยาที่นำมาจากต่างประเทศบาง

ชนิดมีคุณภาพสูง ออกฤทธิ์ข้ามคืนและไม่ทำให้เกิดอาการในตอนเช้า การเสพยาประเภทนี้จะทำให้บุคคลสูญเสียความสามารถในการควบคุมตนเองและแม้จะรู้สึกตัวและผลกระตุ้นของยาทำให้ผู้เสพยาเริ่มเกิดความต้องการทางเพศสูงกว่าปกติ ระยะแรก ๆ การมั่วสุมจะเป็นไปแบบไม่มีข้อแลกเปลี่ยน แต่ฝ่ายชายจะต้องเป็นคนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเรื่องค่ายาและสถานที่ ความสัมพันธ์แบบนี้มักจะไม่ยาวนาน ในระยะเวลา 3-6 เดือน ก็จะเริ่มหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มไป ตลอดจนรายงานครั้งล่าสุดพบว่า เด็กนักเรียนนักศึกษาทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดยอมร่วมหลับนอนกับผู้ชายเพียงเพื่อแลกกับการเสพยาในแต่ละครั้ง

7. ค่านิยมเรื่องเพศแบบญี่ปุ่นและตะวันตก

จากการศึกษาเนื้อหาในการ์ตูนญี่ปุ่นและจากไลฟ์ชีนในภาพยนตร์ฮอลลีวูดมีผลต่อพฤติกรรมการลอกเลียนแบบของวัยรุ่นไทยเป็นอย่างมาก ค่านิยมที่ถูกปลูกฝังในการ์ตูนญี่ปุ่นแต่ละตอน จะเน้นไปที่การยอมเสียตัวเพื่อความทรงจำครั้งแรกกับผู้ชายที่ตนเองรัก โดยไม่สนใจว่าจะอยู่ในสภาวะเช่นใด นอกจากนี้กระแสการแต่งตัวการใช้ชีวิตของวัยรุ่นที่ญี่ปุ่นกำลังเป็นแบบอย่างให้วัยรุ่นไทยก้าวตามนับตั้งแต่ความสุดโต่งของแฟชั่นตลอดจนถึงพฤติกรรมการฆ่าตัวตาย ขณะเดียวกันก็เริ่มผลักดันให้ชายและหญิงเน้นการมีเพศสัมพันธ์จากการออกเที่ยวด้วยกันเพียงครั้งแรก หรือ ออกเดท กลุ่มนักศึกษาให้บริการที่มาจากกลุ่มนี้มักจะมีข้อเรียกร้องที่แปลกกว่ากลุ่มอื่น เช่น การแลกเปลี่ยนกับเครื่องแต่งกาย การดูแล หรืออำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ เงินเลี้ยงดูเป็นรายเดือน รวมถึงบ้านและรถยนต์

8. ผลจากการพนันและการติดหนี้

โต๊ะบอลที่ตั้งอยู่รายรอบมหาวิทยาลัยเป็นสาเหตุล่าสุดที่ทำให้นักเรียนนักศึกษาต้องเข้าสู่วงจรการขายตัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อมีการพนันฟุตบอลเกิดขึ้นซึ่งส่วนใหญ่จะเสียมากกว่าได้ทำให้นักศึกษาต้องหาทางชดใช้ด้วยเรื่อรวางแทน จนมหาวิทยาลัยบางแห่งพบว่า มีนักศึกษาหญิงขายตัวเพราะสาเหตุนี้ติดอันดับ 1 ใน 5 ของสถานศึกษาที่มีการ “ขาย” อันชู้ชื้อ นอกจากนี้ยังพบว่า “ค่าโทรศัพท์” ก็เป็นอีกหนึ่งแรงกดดันที่ทำให้เด็กม.ต้น เริ่มหันมาทำการขายตัวเพื่อแลกมากับความต้องการวัตถุเช่นกัน

สอดคล้องกันกับการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของ Irwin Millstein (1989) ที่สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์ (2548) ได้นำผลการศึกษามาคัดเลือกตัวแปรบางตัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น โดยผู้วิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การตีมีสุราหรือเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์

จากการศึกษาพบว่านักศึกษาที่เคยตีมีสุราหรือเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์จะถูกชักจูงให้ปฏิบัติตามคำชักชวนของคนรอบข้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อน หรือเพื่อนสนิทและยังส่งผลต่อระบบประสาทส่วนกลางทำให้ผู้ที่ตีมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เกิดการขาดความยับยั้งชั่งใจทำให้มีพฤติกรรมทางเพศเกิดขึ้น รวมทั้งเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศตามมา

2. สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ

คือภาพที่มีรูปโป๊ เปลือย เขียนบรรยายถึงการร่วมเพศ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของหนังสือโป๊หรือหนังสือลามกที่ขายตามแผงหนังสือ หนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งแสดงภาพการร่วมเพศอย่างชัดเจน อันอาจจะกระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศและนำไปสู่การเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น ซึ่งหากได้รับการเสพหรือกระตุ้นมากเกินไปอาจนำไปสู่ความรุนแรงทางเพศต่อไปได้

3. การรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว

ครอบครัวถือได้ว่าเป็นหน่วยพื้นฐานของเด็กที่จะหล่อหลอมและพัฒนาการเรียนรู้เพื่อที่จะได้ออกไปเผชิญสังคมภายนอกบ้าน โดยสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีมนุษย์สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกันเพื่อเป็นตัวแทนของสถาบันสังคมภายนอกในการที่จะปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติกับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่เกิดขึ้นในครอบครัว

ครอบครัวจะมีผลต่อพัฒนาการในทุกด้านของสมาชิกแต่ละคน ครอบครัวจะมีความสำคัญต่อสมาชิกในประเด็นหลักในเรื่องความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ซึ่งจะปรากฏในทุกลักษณะของครอบครัวอย่างน้อยที่สุดเมื่ออยู่ในวัยทารก ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา หากมีความสัมพันธ์ที่ดีแล้วครอบครัวก็จะมั่นคงและสร้างสรรค์ สมาชิกในครอบครัวก็จะพัฒนาไปสู่ความสำเร็จในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญในหน้าที่ 4 ประการของครอบครัวที่มีต่อบุคคลจะปรากฏในทุกวัฒนธรรมนั่นคือ ให้อบรมเรียนในการต่อสู้ชีวิต บทบาททางเพศ ค่านิยมและทัศนคติในการประกอบอาชีพ และสุนทรียภาพแห่งชีวิต (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2538 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548)

4. การรับรู้บรรทัดฐานในกลุ่มเพื่อน

เมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้น นอกเหนือจากครอบครัวที่ถือได้ว่าเป็นหน่วยพื้นฐานของเด็กที่จะหล่อหลอมพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กแล้ว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนก็มีความสัมพันธ์ในการที่จะเชื่อมต่อระหว่างครอบครัวซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยบิดา มารดา ผู้ปกครอง กับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น โดยในช่วงวัยรุ่น การรับรู้บรรทัดฐานในกลุ่มเพื่อนมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะว่าเพื่อน

จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการทำกิจกรรมหรือตัดสินใจใดๆและมักเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเพศสัมพันธ์ โดยเพื่อนในกลุ่มเดียวกันมักจะมีลักษณะคล้ายๆกัน และมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน (Fisher & Fisher, 1992 อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548)

ซึ่งสุชา จันทรเอน (2536, อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) ได้ให้ความหมายของบรรทัดฐานพฤติกรรม (Norm)ว่าหมายถึง พฤติกรรมที่กลุ่มคาดหวังให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน หรือสอดคล้องตามทำนองคลองธรรมของกลุ่ม ซึ่งอาจตั้งเป็นกฎเกณฑ์ของพฤติกรรมรวมถึงค่านิยมของกลุ่มด้วย โดยแบ่งมาตรฐานหรือบรรทัดฐานของพฤติกรรมออกเป็น 2 อย่างคือ

1. มาตรฐานหรือบรรทัดฐานทางสังคม (Social norms) หมายถึง ค่านิยม และมาตรฐานของกลุ่ม ซึ่งนำมาใช้เป็นแบบแผนปฏิบัติของแต่ละคน
2. มาตรฐานหรือบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม (Cultural norms) หมายถึง กฎเกณฑ์ของสังคมที่ยึดขนบธรรมเนียมประเพณี หรือมรดกทางวัฒนธรรมมาเป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของคนในกลุ่มด้วย และมรดกทางวัฒนธรรมจะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของคนภายในกลุ่ม โดยทั้งมาตรฐานหรือบรรทัดฐานทางสังคม และมาตรฐานหรือบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนโดยทั่วไป

สำหรับความสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อนในการทำให้บุคคลรู้ถึงบรรทัดฐานของสังคมนั้น สุพัตรา สุภาพ (2521, อ้างถึงใน สิทธิพงศ์ วงศ์วิวัฒน์, 2548) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนนั้นสอนให้เด็กได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ต่างๆ จากการมีส่วนร่วมในการทำงานหรือกิจกรรมกลุ่ม รวมทั้งกลุ่มเพื่อนช่วยให้เด็กได้ทดลองข้อกำหนด หรือกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่และทำให้เด็กมีความกล้าที่จะทดลองขัดแย้งกับข้อกำหนดเหล่านั้น นอกจากนี้นักกลุ่มเพื่อนอาจจะถ่ายทอดวิธีการ และค่านิยมที่ผู้ใหญ่ต้องการหรืออาจจะเป็นไปในทางขัดแย้ง ดังนั้นกลุ่มเพื่อนจึงช่วยให้บุคคลได้ทราบถึงบรรทัดฐานของสังคมอาจรวมถึงในเรื่องเพศด้วย

5. การรับรู้ความภาคภูมิใจในตนเอง

ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองถือเป็นปัจจัยที่อยู่ภายในตนเอง มีความสำคัญต่อบุคคลในการที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่างในชีวิตประจำวัน Rosenberg (1965) ได้ให้ความหมายของความภูมิใจในตนเองว่าเป็นทัศนคติของบุคคลเกี่ยวกับความพอใจ และไม่พอใจในตนเอง การยอมรับนับถือ และคิดว่าตนเองมีค่า นอกจากนี้ความรู้สึกภูมิใจในตนเอง ยังหมายถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองรักตนเอง การยอมรับตนเอง การรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ

กระบวนการของความภาคภูมิใจในตนเองจะเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจะพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความภูมิใจในตนเองจะประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต ความคาดหวังในบทบาทของสังคม พัฒนาการด้านจิตสังคมและรูปแบบของการปรับตัว

6. การแสวงหาความตื่นตัวในใจในการสัมผัส

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุของพฤติกรรมปัญหาอย่างหนึ่งในเด็กและวัยรุ่นปัจจุบันนั้นมีหลายประการ เช่น การเสพสิ่งเสพติด การเล่นเกมพนัน ซึ่งรวมถึงปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการมีเพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน โดยวัยรุ่นถือว่าเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่น่าทดลอง โดยธรรมชาติของวัยรุ่นก็ชอบที่จะทดลองสิ่งใหม่ๆ และตอบสนองต่อความต้องการให้ถึงขีดสุด วัยรุ่นยังเต็มไปด้วยความเป็นตัวของตัวเองสูง การกระทำที่แสดงออกมาจึงเต็มไปด้วยความเชื่อมั่นว่าเป็นสิ่งที่ถูกซึ่งความเป็นจริงแล้ววัยรุ่นยังขาดประสบการณ์และการเรียนรู้ต่อการเผชิญหน้าต่อความเสี่ยงนั้นๆ

7. เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

เจตคติในเรื่องเพศของเด็กวัยรุ่นนับเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่น นั่นคือ พฤติกรรมทางเพศจะเป็นผลมาจากเจตคติในเรื่องเพศของบุคคล ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาจากครอบครัว ได้รับมาลักษณะใดก็จะส่งผลไปถึงการมีพฤติกรรมทางเพศด้วย โดยองค์ประกอบของเจตคติ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (The cognitive component) คือการที่สมองของบุคคลรับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับ ทำให้เกิดเจตคติซึ่งแสดงออกในแนวคิดที่ว่า อะไรถูก อะไรผิด ดีหรือไม่ดี น่าชมเชยหรือไม่ น่าชื่นชม ซึ่งเป็นความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้ว รวมทั้งความเชื่อของบุคคลว่าควรจะมีปฏิกริยาตอบโต้ที่เหมาะสมอย่างไรต่อเป้าหมายเจตคติ
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The affective component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลต่อเป้าหมายเจตคตินั้น หากบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใดก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น เจตคติจะออกมาในรูปของความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The behavior component) คือความพร้อมที่จะกระทำหรือตอบสนอง ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ การเข้าหาหรือการถอยหนี

จากปัจจัยด้านการรับรู้ความภาคภูมิใจในตนเอง และการแสวงหาความตื่นตัวใน การสัมผัสข้างต้นนั้นสอดคล้องกับการศึกษาของ วิทยา นาควัชระ (2527, อ้างถึงใน เกศราภรณ์ มีมงคล, 2551) ที่ได้กล่าวถึงสาเหตุจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นว่ามาจากการที่วัยรุ่นมี แรงผลักดันจากฮอร์โมนและสัญชาตญาณทางเพศ ผสานกับความที่วัยรุ่นมีความอยากรู้ อยากรู เห็น ชอบทดลอง ดังนั้นเมื่อโดนออดอ้อนจากฝ่ายตรงข้ามโดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงก็มักจะใจอ่อน และยอมมีเพศสัมพันธ์โดยง่าย อีกทั้งวัยรุ่นในปัจจุบันยังมองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นแฟชั่นที่ คนที่เป็นแฟนกันต้องมี ถือเป็นเรื่องปกติ มีความอยากเป็นเจ้าของซึ่งกันและกันและคิดว่าการมี ตนเองเป็นที่ต้องการของอีกฝ่ายนั้นทำให้ตนเองมีคุณค่า

ดังนั้นจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย สามารถสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศแบบข้ามคตินของวัยรุ่นได้ว่าเกิดจาก 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยภายในตัวของบุคคล และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล โดยปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ฮอร์โมน ความต้องการทางเพศ เจตคติและทัศนคติที่มีต่อเรื่องเพศ ความรู้สึกการเห็น คุณค่าในตนเอง และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ เพื่อน สารเสพติด สุราและแอลกอฮอล์ ครอบครัวยุค สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ เป็นต้น

2.4 รูปแบบการมีเพศสัมพันธ์ในสังคมไทย

มานพ คณะโต (2541) แบ่งรูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ ตาม ลักษณะเดียวกับสังคมอื่นๆ คือ

1. การมีเพศสัมพันธ์ต่างเพศ (Heterosexual)

คือ การที่ชายหนึ่งหญิงหนึ่งอยู่รวมกันเป็นสามีภรรยา กัน ครอบครัวยุคนี้ถือว่าเป็นครอบครัวพื้นฐาน (elementary family) สมาชิกในครอบครัวต่างมีความสัมพันธ์ อย่างเป็นกันเอง โดยคนไทยส่วนใหญ่จะยึดถือระบบครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียว (monogamy) แต่ในบางกลุ่มจะยังคงพบลักษณะระบบครอบครัวหลายผัวหลายเมีย (polygamy) อำนาจสิทธิ์ขาดมักตกอยู่ที่ฝ่ายชาย และจะสิ้นสุดสภาพครอบครัวก็ต่อเมื่อ ชายผู้เป็นสามีสิ้นสุดการเป็นสามีในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งคือการตายหรือการหย่า ปัจจุบันสังคมไทยมีการสร้างระบบครอบครัวหลายผัวหลายเมียขึ้นอีกระบบหนึ่ง โดย การเป็นสามีภรรยากระหว่างชายหญิงนั้นไม่ได้อยู่ร่วมกันหลายคนในขณะเดียวกัน แต่ หย่ากันแล้วไปสมรสกับคนอื่นหรือไปแต่งงานใหม่กับคู่สมรสเดิมที่เคยหย่าร้างกัน มาแล้ว และเปลี่ยนแปลงไปตามความพอใจของตน นอกจากนี้ยังพบว่ามีการปรากฏการณ์ การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาของผู้อื่นในลักษณะการมีเพศสัมพันธ์หมู่ขึ้น ซึ่ง ความสัมพันธ์ในรูปแบบนี้ยังถือว่าไม่ได้รับการยอมรับในสังคมไทย

2. การมีเพศสัมพันธ์เพศเดียวกัน (Homosexual)

ลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวเรียกอีกอย่างว่า รักร่วมเพศ คือการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน โดยทั่วไปในสังคมไทยจะถือว่าการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงเป็นความปกติทางเพศ พฤติกรรมรักร่วมเพศจึงถูกถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งมีทั้งรักร่วมเพศชายและรักร่วมเพศในกลุ่มเพศหญิง นอกจากนี้ในปัจจุบันยังพบคนจำนวนหนึ่งที่มีพฤติกรรมรักสองเพศ (Bisexual) คือสามารถมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันและต่างเพศได้

รูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาปัญหาพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น (sexual problem) ของ นพ.พนม เกตุมาน (2549, อ้างถึงใน พิมพิชา สุพัตกุล, 2551) ที่พบว่า มี 3 ปัญหา คือ

1. พฤติกรรมรักร่วมเพศ (Homosexualism) คือพฤติกรรมที่พึงพอใจทางเพศกับเพศเดียวกัน อาจมีการแสดงออกภายนอกให้เห็นชัดเจนหรือไม่ก็ได้ เป็นพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้มาก คนที่เป็นรักร่วมเพศมักจะเจอปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มากกว่าคนทั่วไป ในบางสังคมมีการต่อต้านพฤติกรรมรักร่วมเพศ มีการรังเกียจ ล้อเลียน ไม่ยอมรับ บางประเพณีมีกฎหมายลงโทษการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกันเอง
2. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองมากเกินไป (masturbation) ในวัยรุ่นการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเป็นพฤติกรรมปกติ ไม่มีอันตรายหรือผลเสียต่อร่างกายและจิตใจ แต่การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองไม่ควรหมกหมุ่นมากเกินไปจนเป็นปัญหาหรือทำให้ขาดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ ไป
3. การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นโดยปราศจากความรู้ความเข้าใจ (sexual relationship) มักเกิดจากวัยรุ่นที่ขาดการยับยั้งชั่งใจ หรือมีปัญหาทางอารมณ์ และใช้เพศสัมพันธ์เป็นการทดแทน โดยไม่ได้ยังคิดให้รอบคอบขาดการไตร่ตรอง ทำตามอารมณ์เพศหรืออยู่ภายใต้ฤทธิ์ของสารเสพติด ทำให้เกิดปัญหาการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้งผิดกฎหมาย เกิดปัญหาครอบครัวและกลายเป็นปัญหาสังคมต่อมา

โดยผู้วิจัยพบว่านอกจากปัญหาพฤติกรรมทางเพศดังกล่าวแล้ว ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน ถือได้ว่าเป็นปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ส่งผลต่อสังคมเช่นกัน เพราะส่งผลให้เกิดปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม และปัญหาแม่วัยรุ่นตามที่พบเห็นได้ในข่าวสังคมปัจจุบัน

สำหรับรูปแบบพฤติกรรมทางเพศของคนไทยทั้งชายและหญิงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน หากแบ่งออกตามยุคตามสมัยจะแบ่งออกได้เป็น 4 ยุค คือ ยุคทาส ยุคโสเภณีขึ้นทะเบียน ยุคไร้โสเภณี และยุคปัจจุบัน โดยแต่ละยุคมีลักษณะแตกต่างกันดังนี้

1. ยุคทาส (ก่อนปี พ.ศ. 2411)

ในยุคนี้สังคมไทยมีลักษณะเป็นระบบหลายฝั้วหลายเมีย (Polygamy) อำนาจสิทธิ์ขาดมักตกอยู่ที่ฝ่ายชาย และจะสิ้นสุดสภาพครอบครัวก็ต่อเมื่อชายผู้เป็นสามีสิ้นสุดการเป็นสามี จะโดยการตายหรือหย่าก็ตาม ชายไทยมีภรรยาหลายคน (Polygamy) ซึ่งจะพบในขุนนางและคนที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างดี ผู้หญิงจึงเปรียบเสมือนหนึ่งเป็น “ทรัพย์สิน” ที่จะยกให้ใครก็ได้ ในยุคที่สังคมไทยมีลักษณะเป็นระบบหลายฝั้วเมียนี้ หญิงจะเป็นทาสใน 3 ลักษณะคือ

- ชายตัวเองเป็นทาสเพื่อช่วยไถ่พ่อแม่ หรือเพื่อช่วยเหลือสามีหรือเพราะความจำเป็นอื่นๆ
- เป็นลูกทาส เป็นทาสในเรือนเบี้ย เพราะพ่อแม่เป็นทาส ลูกเกิดมาก็เป็นทาสด้วย
- สามีชายมาเป็นทาส ก่อนปี พ.ศ. 2410 ชายมีสิทธิขายภรรยาเป็นทาสโดยไม่ต้องถามความสมัครใจจากหญิงที่เป็นภรรยา

ราคาของทาสหญิงมักต่ำกว่าทาสชาย ทั้งนี้เพราะสังคมถือว่าเพศหญิงไม่สำคัญไม่อาจสืบสกุลได้ ราคาจึงต่ำ ทาสสาวอาจถูกขายต่อให้กับนายโรงโสเภณี และต้องออกประกอบอาชีพโสเภณีตามความประสงค์ของนายใหม่ แม้ว่าหญิงจะพ้นจากความเป็นทาสไปได้ ส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถเรียกร้องความสาวกลับคืนมาได้ และโอกาสที่จะได้แต่งงานก็ยากตามไปด้วย

2. ยุคโสเภณีขึ้นทะเบียน (พ.ศ. 2411 – พ.ศ. 2503)

หลังจากเลิกทาส ทาสกลายเป็นส่วนหนึ่งของโสเภณี ซึ่งสามารถสันนิษฐานได้ว่าพฤติกรรมทางเพศไม่น่าจะเปลี่ยนแปลงไปมากนัก แต่เนื่องมาจากการเลิกทาส อาจคาดคะเนได้ว่าลักษณะ Polygamy และการร่วมเพศหมู่อาจเปลี่ยนแปลงไปและลดน้อยลง แต่ขณะเดียวกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานและระหว่างแต่งงานอาจเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการมีโสเภณีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้การมีเพศสัมพันธ์กลายเป็นสิ่งที่รับรู้กันในสาธารณชนมากขึ้น เนื่องจากแรงกดดันจากประเทศต่างๆ ทำให้รัฐบาลไทยยุติการอนุญาตให้มีโสเภณีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ในปี 2491 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการออกใบอนุญาตให้โสเภณีใหม่ ในอีก 8 ปีต่อมาได้ห้ามโสเภณีทั้งหมดประกอบอาชีพ และท้ายที่สุดในปี 2503 ได้ออกกฎหมายทำให้โสเภณีทั้งประเทศผิดกฎหมายทันที จึงเข้าสู่ยุคไร้โสเภณี

3. ยุคไร้โสเภณี (พ.ศ. 2503 – พ.ศ. 2527)

ในช่วงนี้ธุรกิจทางเพศได้เปลี่ยนรูปแบบไป มีสถานบริการอาบอบนวดแห่งแรก การเกิดขึ้นของบาร์อโกโก้ และอื่นๆอีกมากมาย ทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ทางเพศเปลี่ยนแปลงไป โดยพบว่ามี การปลุกเร้าทางจิตใจหรืออารมณ์ทางเพศมากขึ้นในช่วงนี้ โดยในช่วงแรกเรียกว่าหนังสือปกขาว ภายหลังเริ่มมีภาพประกอบมากขึ้น และมีภาพการร่วมเพศอย่างชัดเจน รวมถึงเริ่มมีภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการร่วมเพศ เช่น หนังสือเอ็กซ์ หนังสืออาร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงร่วมเพศบนเวที (Fucking show) เริ่มปรากฏขึ้นในเขตที่มีชาวต่างประเทศและชาวสังคมชั้นสูงเที่ยวประจำ เช่น สุขุมวิท สีลม สุทธิสาร และเริ่มระบอบออกสู่จังหวัดและเขตที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากความเปลี่ยนแปลงของสังคมกระตุ้นความรู้สึกทางเพศเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาทางเพศขึ้นมามากมาย มีการตอบปัญหาทางเพศผ่านสื่อมวลชน ทำให้อนุมานได้ว่าพฤติกรรมทางเพศของคนไทยช่วงนี้รับอิทธิพลจากตะวันตกมากและมีเสรีมากขึ้นด้วย

4. ยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา)

ในช่วงนี้เพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมีมากขึ้น ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา วัยรุ่นเริ่มมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้น วัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยที่พยายามปิดกั้นความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงให้อยู่ในกรอบประเพณีได้ถูกละเลย มีการเปลี่ยนแปลงภาพยนตร์ และรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกมามากขึ้น

นอกจากนี้เพศสัมพันธ์ระหว่างสมรสมีรูปแบบซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการแลกเปลี่ยนคู่เพศสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เกิดความสัมพันธ์ทางเพศแบบหมู่ขึ้นอย่างกว้างขวาง มีการประกาศหาคู่แลกเปลี่ยนกันอย่างเปิดเผย รวมถึงการถ่ายรูป คลิป เพื่ออวดกันระบอบมากขึ้น พฤติกรรมรักร่วมเพศมีการแสดงออกอย่างเปิดเผยขึ้น จนทำให้สามารถสรุปได้ว่าปัจจุบันเพศในสังคมไทยไม่ได้ถูกมองว่าเป็นส่วนประกอบของความรักและหน้าที่ในการสืบวงศ์ตระกูล แต่เพศเป็นเครื่องปรุงแต่งอารมณ์ เป็นภาวะที่ทุกคนมีความจำเป็นต้องได้รับ ส่วนการมีทายาทสืบเผ่าพันธุ์เป็นผลพลอยได้ และในบางครั้งก็เป็นสิ่งที่ไม่พึงประสงค์นัก

3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

Coopersmith (1984, อ้างถึงในปิยะวดี ดันดิชานาญกุล, 2550) กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเองว่า เป็นการตัดสินคุณค่าของตนเอง แสดงถึงทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง เป็นการยอมรับหรือไม่ยอมรับตนเอง และแสดงถึงขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีค่าของตนเอง เช่นเดียวกับ Maslow (1970, อ้างถึงในปิยะวดี ดันดิชานาญกุล, 2550) ที่กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเองว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่

มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ มีความเชี่ยวชาญ และมีความสามารถ โดย Maslow ได้แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. การเห็นคุณค่าในตนเองจากการยอมรับนับถือตนเอง (Self - respect) ได้แก่ การเชื่อว่าตนมีความสามารถ การมีความแข็งแกร่งในตนเอง การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การเชื่อว่าตนเป็นอิสระและสามารถพึ่งตนเองได้
2. การเห็นคุณค่าในตนเองจากการยอมรับของผู้อื่น (Esteem from others) ได้แก่ การมีชื่อเสียง มีเกียรติ มีอำนาจ มีความสำคัญ เป็นที่ชื่นชมของสังคม หรือการที่บุคคลรับรู้ความสามารถของเขาได้รับการยอมรับและยกย่องจากผู้อื่นที่มีความสำคัญต่อตัวของเขาเอง

นอกจากนี้การเห็นคุณค่าในตนเอง ยังจัดอยู่ในลำดับความต้องการของมนุษย์ในขั้นที่ 4 จากทั้งหมด 5 ขั้น โดยหากบุคคลได้รับการตอบสนองให้เห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลจะพัฒนาสู่ขั้นต่อไปคือ การรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ (Self - actualization) ซึ่งถือได้ว่าเป็นความต้องการขั้นสูงสุดตามแนวคิดของ Maslow

การเห็นคุณค่าในตนเองสามารถเกิดได้จาก 4 ด้าน (Harter, 1996 อ้างถึงใน ฐนุพันธ์ คงคาหลวง, 2548) คือ

1. การได้รับความสำเร็จในสิ่งที่ทำ หรือสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตนเองต้องการ
2. การแสดงให้เห็นศีลธรรม และจรรยาบรรณตามมาตรฐานทางสังคม
3. การมีความสามารถในการควบคุมหรือจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ หรือรับรู้ว่าคุณค่ามีความสำคัญต่อบุคคลอื่นๆ
4. การได้รับการยอมรับ ความใส่ใจ และมีความผูกพันทางอารมณ์กับผู้อื่น

ทั้งนี้การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น จะพัฒนาขึ้นจากรูปแบบความสัมพันธ์ที่บุคคลมีต่อบุคคลใกล้ชิดรอบตัวที่ใช้เวลาร่วมด้วยเป็นส่วนใหญ่ในชีวิต กล่าวคือรูปแบบความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล รองลงมาคือ การยอมรับและการเห็นความสำคัญของคนที่อยู่ในกลุ่มสังคมหลักของบุคคลมีส่วนทำให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน บุคคลที่รับรู้ว่าคุณค่าตนเองเป็นผู้มีความสำคัญต่อกลุ่มที่ตนเองสังกัดจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่รับรู้ว่าคุณค่าตนเองไม่ใช่คนสำคัญในกลุ่ม

3.1 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

Coopersmith (1981, อ้างถึงในปิยะวดี ดันดิชานาญกุล, 2550) ได้แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่ส่งผลให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่างกัน ประกอบด้วย

1.1 ลักษณะทางกายภาพ (Physical Attributes)

เช่น ความสวยงามของรูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพ เป็นต้น ผู้ที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและพึงพอใจในตนเองมากกว่าผู้ที่มีลักษณะทางกายภาพที่ด้อย อย่างไรก็ตาม ลักษณะทางกายภาพจะมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้นๆ ด้วย

1.2 สมรรถภาพ ความสามารถ และผลงาน (General capacity, Ability and Performance)

องค์ประกอบทั้ง 3 มีความสัมพันธ์ต่อกัน โดยจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความถี่ของการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในสิ่งที่ทำ หากประสบความสำเร็จตามที่ตนต้องการ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองก็จะเพิ่มขึ้น แต่หากล้มเหลวในสิ่งที่ทำ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะลดลง ทั้งนี้จะมีเรื่องของระดับสติปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียน สติปัญญาจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการเรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.3 สภาวะทางอารมณ์ (Affective States)

สภาวะทางอารมณ์ เช่น ความสุข ความพึงพอใจ ความวิตกกังวล เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นแล้วส่งผลต่อการประเมินตนเอง บุคคลที่มีการประเมินตนเองในทางบวกจะมีความรู้สึกพึงพอใจและมีความสุข ในทางตรงข้ามบุคคลที่ประเมินตนเองในทางลบจะไม่มี ความพึงพอใจในสภาวะปัจจุบันของตนเอง และมองว่าตนเองไม่สามารถประสบความสำเร็จในอนาคตได้

1.4 ค่านิยมส่วนตัว (Self - values)

บุคคลมีแนวโน้มที่จะใช้ค่านิยมของตนเองเป็นตัวตัดสินการเห็นคุณค่าในตนเอง หากค่านิยมของตนสอดคล้องกับสังคม จะทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น แต่ถ้าค่านิยมของตนเองไม่สอดคล้องกับสังคมก็จะทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

1.5 ความมุ่งมาดปรารถนาของบุคคล (Aspiration)

การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดจากการที่บุคคลเปรียบเทียบผลงานและความสามารถของตนเองกับเกณฑ์ความสำเร็จที่ตนเองได้ตั้งไว้ หากผลงานและความสามารถเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือดีกว่าเกณฑ์ ก็จะทำให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น แต่หากผลงานหรือความสามารถไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือต่ำกว่ากำหนด ก็จะทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

หรือหากบุคคลมีความปรารถนาหรือตั้งเกณฑ์ไว้สูงเกินความสามารถจนเกินไป ก็อาจทำให้บุคคลล้มเหลวและส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองที่ต่ำลง

1.6 เพศ (Sex)

สังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญและค่านิยมที่ดีกับเพศชาย เพศชายมักได้รับมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจทางสังคม ขณะที่เพศหญิงมักได้รับตำแหน่งและบทบาททางสังคมที่ต้อยกว่า การประสบความสำเร็จในชีวิตหากเป็นเพศชายมักถูกมองว่าเกิดจากความสามารถ แต่หากเป็นเพศหญิงกลับถูกมองว่าเกิดจากความพยายามหรือความโชคดี ดังนั้นจึงพบว่าส่วนใหญ่เพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

1.7 ปัญหาต่างๆและโรคภัยไข้เจ็บ (Problems and Pathology)

ผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และจะแสดงออกมาในรูปของความวิตกกังวล มีความทุกข์ ส่วนผู้ที่ไม่มีปัญหาดังกล่าวจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

2. องค์ประกอบภายนอกตนเอง หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย

2.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัวและพ่อแม่

ความสัมพันธ์กับครอบครัวและพ่อแม่มีอิทธิพลอย่างมาก ดังนั้นพ่อแม่ควรให้ความรักความอบอุ่น การสนับสนุน กำลังใจ การยอมรับ และให้สิทธิเสรีภาพในการกระทำของเด็ก โดยให้เด็กมีอิสระในการกระทำอย่างมีขอบเขต ตลอดจนให้เด็กมีโอกาสแสดงออกถึงความสามารถและความรับผิดชอบ สิ่งต่างๆเหล่านี้จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองได้

2.2 โรงเรียนและการศึกษา

นอกจากสังคมที่บ้านแล้ว โรงเรียนถือได้ว่าเป็นสถานที่พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองต่อจากบ้าน บรรยากาศในโรงเรียนและครูมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอย่างมาก การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถหรือทำกิจกรรมต่างๆได้อย่างอิสระภายใต้กฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนดไว้ รวมทั้งการฝึกให้เด็กได้แก้ไขปัญหาต่างๆจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

2.3 สถานภาพทางสังคม

สถานภาพทางสังคมเกิดจากการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่น โดยพิจารณาจากอาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงาน บทบาททางสังคม วงศ์ตระกูล สถานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลได้รับการปฏิบัติที่ดีทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าพวกที่มีสถานภาพทางสังคมระดับปานกลาง

หรือระดับต่ำ แต่อย่างไรก็ตามพบว่าสถานภาพทางสังคมกับระดับการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นยังไม่สัมพันธ์กันอย่างเด่นชัด ทั้งนี้เพราะบุคคลที่สถานภาพทางสังคมต่ำจะมีทั้งบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

2.4 สังคมและกลุ่มเพื่อน

การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลที่เป็นที่ยอมรับในสังคมและกลุ่มเพื่อนมักจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับการยอมรับหรือไม่เป็นที่สนใจในสังคมและกลุ่มเพื่อน ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะเป็นคนที่เจียมขีริมเก็บตัว และไม่เป็นที่ไว้วางใจของเพื่อน

3.2 ความสำคัญของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญกับบุคคลทั้งนี้เพราะ

1. บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองจะไม่มีความคิดว่าตนเองสมบูรณ์แบบกว่าคนอื่น ๆ (Superiority) ไม่คิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่ยอดเยียมยิ่งไปกว่าคนอื่น ๆ หรือเป็นบุคคลที่ไม่มีข้อบกพร่อง ในทางตรงข้ามบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีความคิดว่าตนเองมีข้อบกพร่องมากมายและด้อยกว่าผู้อื่น (Inferiority)
2. บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองจะรับรู้ถึงข้อจำกัดของตนเองว่าตนเองมีข้อจำกัดเรื่องใดบ้าง และรู้ว่าบุคคลทั่วไป รวมทั้งตนเองนั้นสามารถจะมีข้อบกพร่องในบางเรื่องได้ มนุษย์โดยทั่วไปแล้วไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ แต่หากเมื่อพบข้อบกพร่องหรือผิดพลาดแล้วสามารถที่จะปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นไปได้โดยไม่สิ้นหวัง
3. บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองจะเป็นผู้ที่ยอมรับกับความสามารถที่ตนเองมีแต่ไม่ใช่อวดอ้างความสามารถที่ตนเองมีหรือเป็นอยู่ บุคคลจะมีความรู้สึกยอมรับสภาพและความเป็นจริงในสิ่งที่ตัวเองเป็นได้ทั้งในจุดดีและจุดด้อย ยอมรับในข้อผิดพลาดที่ตนเองมีอยู่และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข ยอมรับได้ว่าทุกคนย่อมจะมีการตัดสินใจผิดพลาดได้ เป็นบางครั้งคราวไม่มีใครที่จะทำทุกอย่างได้ถูกต้องอยู่เสมอ รวมทั้งยอมรับว่าในสังคมที่อยู่ นั้นคนแต่ละคนอาจเป็นทั้งที่รักและที่ชังของคนอื่น ๆ ได้ ดังนั้นบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจึงเป็นบุคคลที่ใจกว้างและมีความอดทน รู้จักที่จะให้อภัยผู้อื่น
4. บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความรู้สึกชื่นชอบตนเอง (Self - like) เช่นเดียวกับที่ชื่นชอบผู้อื่น มีทัศนคติในทางบวกในเรื่องการรับรู้ว่าเป็นบุคคลที่น่าสนใจ (Positive sense of self-attractiveness)
5. บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเกิดแรงจูงใจในการป้องกันความเจ็บป่วย และเห็นคุณค่าของการมีสุขภาพดี เชื่อมมั่นในอำนาจและการกระทำของตนเองว่าจะเกิดผล

ตามมาที่ตนเองต้องการในการดำรงรักษาสุขภาพของตนไว้ นำมาซึ่งพฤติกรรมที่ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค และเมื่อเจ็บป่วยสามารถจะฟื้นฟูสุขภาพปกติได้เร็ว ซึ่งก่อให้เกิดผลดีในการรักษา

นอกจากนี้แล้วยังพบว่าคนที่บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองยังส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆที่เหมาะสมต่อบุคคลด้วย การที่บุคคลไม่สามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมออกมาได้นั้นเป็นเพราะบุคคลมีความกลัวหรือความวิตกกังวลมา ยับยั้งการแสดงออกอย่างถูกต้องเหมาะสม ทำให้ไม่กล้าพูดหรือกระทำในสิ่งที่ควรจะทำหรือทำ พฤติกรรมที่ไม่กล้าแสดงออก หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการแสดงออกจึงเป็นนิสัยและเป็น การแสดงออกที่มีความวิตกกังวลควบคู่กัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการเห็นคุณค่าในตนเอง รวมถึงการรับรู้การประสบความสำเร็จในชีวิต โดยพบว่าหากบุคคลเห็นคุณค่าในตนเองต่อบุคคลจะรับรู้การประสบความสำเร็จในชีวิตต่ำ (Low life satisfaction) ด้วยเช่นกัน

3.3 ลักษณะของบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

จากการศึกษาของ Coopersmith (1984, อ้างถึงในปิยะวดี ดันติชำนาญกุล, 2550) พบว่าบุคคลที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (High self-esteem) จะเป็นคนที่รู้จักคุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพที่ตนเองมี พึ่งพอใจและเคารพตนเอง จิตใจเปิดกว้าง ยอมรับสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง มีความกระตือรือร้น มานะพยายาม มีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ไม่เป็นทุกข์มากเมื่อทำอะไรไปแล้วไม่เกิดผลดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำ มีความเป็นตัวของตัวเองในการแสดงความคิดเห็น ไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงเป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความยืดหยุ่น วิตกกังวลน้อย และใช้กลไกการป้องกันตนเองน้อยด้วย กล่าวโดยสรุปคือ คนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นคนที่ใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขนั่นเอง

ในขณะที่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Low self-esteem) จะเป็นคนที่ไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองว่าตนเองไม่ดี ไร้ค่า ไม่มีความสามารถ รู้สึกว่าตนเองด้อย ไม่กล้าแสดงออก ความคิดเห็นต่างไปจากคนอื่น ไม่มีความพยายามที่จะทำงานยาก เมื่อพบอุปสรรคก็จะท้อถอย หลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา และหลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น ไม่ยืดหยุ่น ยึดติดกับสิ่งที่รู้จักหรือคุ้นเคย ไม่กล้าปฏิเสธสิ่งที่ตนเองไม่ต้องการ หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม มักคิดว่าผู้อื่นไม่ยอมรับตนเอง เกิดความรู้สึกเสียใจและน้อยใจบ่อย มีความคาดหวังความสำเร็จในชีวิตอยู่ในระดับต่ำ มีความเครียดและความวิตกกังวลในระดับสูง

3.4 เพศและการเห็นคุณค่าในตนเอง

จากการศึกษาของ Coopersmith (1981, อ้างถึงในปิยะวดี ดันดิชานาญกุล, 2550) พบว่าเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง สังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่ มักจะให้ความสำคัญและค่านิยมที่ดีกับเพศชาย เพศชายมักได้รับการมอบอำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดีกว่าเพศหญิงในสังคม เช่นเดียวกับความสำเร็จของการทำงานเพศชายมักถูกมองว่ามีความสามารถถึงจะประสบความสำเร็จ ซึ่งตรงข้ามกับเพศหญิงที่มักถูกมองว่าเป็นเพราะพยายามหรือโชคดี

ในทางตรงกันข้ามความเชื่อและค่านิยมในวัฒนธรรมในสังคมส่วนใหญ่ถึงพฤติกรรมที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ แม้กระทั่งพฤติกรรมเดียวกันแต่หากเป็นเพศชายเป็นผู้กระทำแล้ว จะมีความผิดหรือไม่เหมาะสมน้อยกว่าเพศหญิงเช่นการศึกษาของพิมพัลย์ บุญมงคล และคณะ (2551) ที่ทำการศึกษาเรื่อง “แคมพรีอกและเพศวิถีของวัยรุ่นหญิงไทย โดยศึกษาจากเพศสภาวะและเพศวิถีของบุคคลทั้งเพศชายและเพศหญิงในกลุ่มผู้เล่นแคมพรีอก โดยผลพบว่าการเล่นแคมพรีอกนั้นมักมุ่งเน้นไปที่ร่างกายและพฤติกรรมของผู้หญิงเป็นหลัก อีกทั้งมีการกล่าวโทษและตำหนิผู้หญิงในการแสดงออกซึ่งอารมณ์หรือความปรารถนาทางเพศ โดยมองว่าผู้หญิงที่ดีไม่ควรแสดงออกในเรื่องเพศขณะที่ผู้ชายสามารถกระทำได้โดยไม่เสียหายเพราะผู้ชายมีอำนาจในการควบคุม กำกับเนื้อตัวร่างกายผู้หญิง

สำหรับเรื่องเพศกับการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นได้มีผู้ทำการศึกษาไว้เท่าที่รวบรวมข้อมูลได้เช่น Miller (1975, อ้างถึงใน ชนิตา จันแก้ว, 2547) ทำการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองเปรียบเทียบชายหญิงระหว่างคนผิวขาวและผิวดำพบว่า เพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Schwartz (1988) ที่ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นเชื้อสายยิว ผลการศึกษาพบว่าเพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิงเช่นเดียวกัน

ในประเทศไทยการศึกษาเกี่ยวกับเพศและการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่ามีการศึกษาของ สถิตย์ ภัศระ (2535) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นชายมีความภูมิใจในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ ชนิตา จันแก้ว (2547) ที่ศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของคนโสดและคนที่สมรสแล้วในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง ผลการศึกษาพบว่า เพศชายมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แตกต่างจากการศึกษาของ อรุมา พุ่มสวัสดิ์ (2539) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง ผลพบว่าวัยรุ่นชายมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างจากวัยรุ่นหญิงในทุกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

เมื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองตามการรับรู้บทบาททางเพศที่ต่างกันของ ชวนพิศ สันติโรจน์ประไพ (2534) ผลพบว่าวัยรุ่นชายที่มีความเป็นชายสูงจะเห็นคุณค่าใน

ตนเองสูงกว่าวัยรุ่นชายที่มีบทบาทแอนโดรจีนี และวัยรุ่นหญิงที่มีบทบาทความเป็นชายสูงจะเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นหญิงที่มีบทบาทไม่ชัดเจนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นหญิงที่มีบทบาทแอนโดรจีนีและบทบาทความเป็นหญิงสูง ใกล้เคียงกับการศึกษาของปิยะวดี ดันติชำนาญกุล (2550) ที่ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของพนักงานชายหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีความพึงพอใจในการทำงานต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานบริษัทที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น อายุ 25 – 35 ปีในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน โดยพนักงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานสูงจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าพนักงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานต่ำ พนักงานชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่ต่างจากพนักงานหญิง และพนักงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานสูงมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่ต่างจากพนักงานหญิงที่มีความพึงพอใจในการทำงานสูง

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พบว่าเพศกับระดับการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีผลการศึกษาวิจัยที่แตกต่างกันออกไป บางงานวิจัยเพศชายมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง แต่งานวิจัยบางฉบับกลับไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเพศชายและเพศหญิงที่มีพฤติกรรมทางเพศแบบข้ามคืน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของการศึกษาวิจัยเล่มนี้ เพื่อศึกษาว่าจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการศึกษาพฤติกรรมทางเพศ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาที่มีประสบการณ์เพศสัมพันธ์แบบข้ามคืนของผู้วิจัยนั้นในประเทศไทยเท่าที่ผู้วิจัยรวบรวมได้มี 3 เรื่องที่ใกล้เคียงดังต่อไปนี้

การศึกษาของ พิมพิชา สุพัตกุล (2551) ที่ทำการศึกษการเห็นคุณค่าในตนเอง ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และเหตุผลของวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของการเห็นคุณค่าในตนเอง และความรู้เรื่องโรคเอดส์ ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืนกับวัยรุ่นตอนปลายทั่วไปที่ไม่มีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ข้ามคืน ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืนและวัยรุ่นตอนปลายทั่วไปที่ไม่มีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืนมีการเห็นคุณค่าในตนเอง รวมถึงความรู้เรื่องโรคเอดส์ไม่แตกต่างกัน สำหรับเหตุผลหลักในการมีพฤติกรรมทางเพศแบบเพศสัมพันธ์ข้ามคืนของวัยรุ่นตอนปลายเพศชายส่วนใหญ่คือ เหตุผลหลักจากปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่นความยั่วยวนของคู่นอน ในขณะที่เหตุผลหลักที่วัยรุ่นตอนปลายหญิงส่วนใหญ่คือ เหตุผลหลักจากปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น ความภาคภูมิใจในเสน่ห์ทางเพศของตน สำหรับปัจจัยที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมี

เพศสัมพันธ์ข้ามคืนของวัยรุ่นตอนปลายทั้งหญิงและชายคือ การมีค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน การขาดการสื่อสารภายในครอบครัว การเคยมีประสบการณ์ทางเพศในอดีต ความพึงพอใจในตัวคู่นอนข้ามคืน การเห็นแบบอย่างในสังคม การตามแบบอย่างกลุ่มเพื่อน การแยกจากครอบครัวมาพักอาศัยคนเดียวหรืออยู่กับเพื่อน และการดื่มสุราหรือแอลกอฮอล์

ใกล้เคียงกับการศึกษาของวิภาดา เอี่ยมแย้ม (2548) ที่ศึกษาการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืนของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ข้ามคืน คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ทัศนคติต่อเรื่องเพศ ประสบการณ์ความรักและเพศสัมพันธ์ที่ผ่านมา การให้ความหมายของการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน รวมทั้งความคาดหวัง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอก ได้แก่ การดื่มสุรา บรรยากาศ และกลุ่มเพื่อน โดยการดื่มสุราเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่สุด ผลของการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืนที่พบมากเป็นผลทางจิตใจ ด้านความวิตกกังวลต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เอดส์และการตั้งครรภ์และการเกิดความรู้สึกผิดภายหลังการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน

สำหรับเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์แบบข้ามคืนนั้น เกศราภรณ์ มีมงคล (2551) ได้ทำการศึกษาเจตคติของเยาวชนต่อการมีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน โดยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างเยาวชนจำนวน 426 คนและแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ กลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศแต่ไม่เคยมีประสบการณ์เพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน และกลุ่มที่เคยมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน ผลการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ข้ามคืนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญ
2. กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ข้ามคืนสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศอย่างมีนัยสำคัญ
3. กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน
4. กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์แบบข้ามคืนมาเป็นคู่อุปการะหรือแต่งงานด้วยได้
5. กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ และกลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศแต่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน ส่วนใหญ่มีความเห็นไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างผู้ชายและผู้หญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืนว่า ลักษณะของผู้ชายที่มีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน จะพบได้ในสถานที่เที่ยวกลางคืน ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เคยมีประสบการณ์ทางเพศ เป็นต้น และสาเหตุที่ผู้ชายมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน คือ เจอคนถูกใจ การดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ ความรักสนุก เป็นต้น ลักษณะของผู้หญิงที่มี

เพศสัมพันธ์ข้ามคืน คือ พบในสถานที่ที่เฝ้ากลางคืน ต้มเครื่องต้มที่มีแอลกอฮอล์ แต่งกายที่อยู่ยว่วนทางเพศ เป็นต้น และสาเหตุที่ผู้หญิงมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน คือ การต้มเครื่องต้มมีเนมา การเคยผ่านการมีเพศสัมพันธ์มาแล้ว เป็นต้น

นอกจากนั้นเป็นการศึกษาเรื่องของเพศสัมพันธ์ในเด็กวัยรุ่นตอนปลายและการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสของนักศึกษาหญิง ดังตัวอย่างงานวิจัยของ ระวีวรรณ ดนัยดุษฎีกุล (2549) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการละเว้นเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 377 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการละเว้นเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การมีจำนวนเพื่อนสนิทที่มีเพศสัมพันธ์น้อย การมีเจตคติที่ไม่เห็นด้วยต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การมีความรู้เรื่องเพศดี และการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีภายในครอบครัว โดยพบว่าปัจจัยดังกล่าวสามารถทำนายการละเว้นเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 73.20 ใกล้เคียงกับการศึกษาของเกศรินทร์ กาญจนภิรมย์ (2547) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสของนักศึกษาหญิงมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงจำนวน 277 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวกับการยอมรับการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสมีดังนี้

1. การรับรู้เรื่องความรักและการมีเพศสัมพันธ์มีค่าอยู่ในระดับสูง
2. ระดับการยอมรับการอยู่ร่วมกันก่อนการสมรส การรับรู้ความหมายของการสมรส การรับรู้คุณค่าของตนเอง การได้รับการปลุกฝังเรื่องการมีคู่ครองและการรักษานวลสงวนตัว ทศนคติของชายคนรักและเพื่อนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง
3. การรับรู้ตัวแบบในสังคมจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสของนักศึกษาหญิงในระดับค่อนข้างต่ำ และ
4. การรับรู้คุณค่าของตนเอง ทศนคติของชายคนรักและเพื่อนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสของนักศึกษาหญิงในระดับต่ำ

ขณะที่เกศรินทร์ กาญจนภิรมย์ (2547) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสของนักศึกษาหญิงในระดับมหาวิทยาลัย สิทธิพงษ์ วงศ์วิวัฒน์ (2548) ได้ทำการศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 610 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์และไม่ตั้งใจมีเพศสัมพันธ์ในอีก 6 – 12 เดือนข้างหน้า 2) กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์แต่ตั้งใจจะมีเพศสัมพันธ์ในอีก 6 – 12 เดือนข้างหน้า และ 3) กลุ่มนักเรียนที่เคยมี

เพศสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายมีตัวแปร 5 ตัวที่แตกต่างกันในการจำแนกนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มข้างต้น คือ นักเรียนกลุ่มที่ 1 จะมีการรับรู้ การทำหน้าที่ของครอบครัวสูง การรับรู้บรรทัดฐานของเพื่อนต่ำ การแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจ ในสัมผัสต่ำ การดูสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศต่ำ และการรับรู้ความภาคภูมิใจในตนเองสูง นักเรียนกลุ่มที่ 2 จะมีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวต่ำ การรับรู้บรรทัดฐานของเพื่อนสูง การแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในสัมผัสสูง การดูสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศปานกลาง และการรับรู้ความภาคภูมิใจในตนเองปานกลาง และนักเรียนกลุ่มที่ 3 จะมีการรับรู้การทำหน้าที่ของ ครอบครัวต่ำ การรับรู้บรรทัดฐานของเพื่อนสูง การแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในสัมผัสสูง การดู สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศสูง และการรับรู้ความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

ในส่วนนี้นักเรียนหญิงพบว่ามี 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์และมี อานาจจำแนกกลุ่มนักเรียนหญิงทั้ง 3 กลุ่ม ข้างต้น ตัวแปรดังกล่าวในนักเรียนหญิงกลุ่มที่ 1 ได้แก่ การรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัวสูง การรับรู้บรรทัดฐานของเพื่อนต่ำ เจตคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นต่ำ การแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในสัมผัสต่ำ การดูสื่อกระตุ้นอารมณ์ทาง เพศต่ำ และการรับรู้ความภาคภูมิใจในตนเองสูง นักเรียนกลุ่มที่ 2 จะมีการรับรู้การทำหน้าที่ ของครอบครัวต่ำ การรับรู้บรรทัดฐานของเพื่อนสูง การแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในสัมผัสปาน กลาง การดูสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศสูง เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นสูง และการรับรู้ ความภาคภูมิใจในตนเองปานกลาง และนักเรียนกลุ่มที่ 3 มีการรับรู้การทำหน้าที่ของครอบครัว ต่ำ การรับรู้บรรทัดฐานของเพื่อนสูง การแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจในสัมผัสสูง การดูสื่อกระตุ้น อารมณ์ทางเพศสูง เจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นสูง และการรับรู้ความภาคภูมิใจใน ตนเองต่ำ

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองกับพฤติกรรมการ มีเพศสัมพันธ์นั้นมีการศึกษาที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 งานวิจัยดังนี้ ปิยะวดี ดันดิขานาญกุล (2550) ทำการศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ตนเองของวัยรุ่นหญิงตอนปลายที่มีคู่นอนคนเดียวและมีคู่นอน มากกว่า 1 คน ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นหญิงตอนปลายที่มีคู่นอนคนเดียว มีการรับรู้ตนเองด้านส่วนตัวสูงกว่า มีการรับรู้ตนเอง ด้านวิพากษ์วิจารณ์ตนเองต่ำกว่า และมีการรับรู้ตนเองด้านความมีเสน่ห์ดึงดูดใจต่อเพศตรงข้าม ต่ำกว่าวัยรุ่นหญิงตอนปลายที่มีคู่นอนมากกว่า 1 คนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่มี ความแตกต่างในด้านกรรับรู้ตนเองด้านร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านครอบครัว และคนใกล้ชิด และด้านสังคม ใกล้เคียงกับการศึกษาของ ณัฐนันท์ คงคาหลวง (2548) ที่ศึกษาถึงเหตุผลของ การมีพฤติกรรมทางเพศที่ขาดการป้องกันในสตรีวัยรุ่นตอนปลายและวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้น โดยกลุ่ม ตัวอย่างเป็นสตรีวัยรุ่นตอนปลายและสตรีผู้ใหญ่ตอนต้นที่ยังไม่ได้แต่งงานแต่มีเพศสัมพันธ์ โดยขาดการป้องกัน กลุ่มละ 30 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำมาวิเคราะห์ เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมทางเพศแบบเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV จากคู่นอนของสตรี

ทั้งสองวัยได้รับอิทธิพลจากคู่นอน การมีความเชื่อที่ผิดในการป้องกันการติดเชื้อ HIV และการขาดทักษะในการสื่อสารถึงความต้องการและการต่อรองกับคู่นอนเพื่อให้มีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย สำหรับเหตุผลหลักที่สตรีวัยรุ่นตอนปลายและสตรีวัยผู้ใหญ่ตอนต้นรายงานมากที่สุดในการมีพฤติกรรมทางเพศแบบเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV จากคู่นอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ เหตุผลหลักจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการเห็นคุณค่าในตนเองของสตรี มีความสัมพันธ์ในทางลบกับการยอมตามใจคู่นอนถาวร และการยอมตามใจคู่นอนชั่วคราวในการไม่ใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้างต้น พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีเพศสัมพันธ์แบบข้ามคืนกับการเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการวิจัยมีทั้งในส่วนที่ใกล้เคียงกันและแตกต่างกัน รวมถึงเรื่องของทัศนคติ การรับรู้ตนเอง และการเห็นคุณค่าในตนเองกับพฤติกรรม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส พฤติกรรมเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ข้ามคืน กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีการศึกษามาก่อนหน้านี้ มีตั้งแต่ระดับมัธยมต้น และมัธยมปลาย แต่จากการศึกษาที่ผ่านมายังไม่เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศแบบข้ามคืนกับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาพฤติกรรมทางเพศ และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาที่มีประสบการณ์เพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางเพศ และเปรียบเทียบระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงที่มีประสบการณ์เพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน และนักศึกษาที่ไม่ประสบการณ์เพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน รวมถึงศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นและวิธีการป้องกันตนเองของนักศึกษาภายหลังจากการมีประสบการณ์เพศสัมพันธ์แบบข้ามคืน ทั้งนี้เพื่อนำข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัยมาใช้เป็นประโยชน์กับสังคมต่อไป